

ELŐFIZETES.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évi re... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vessék polgármester.
TITKOS-OSZTÁLY: 27.

KIADÓVATÁL:

Aradi Nyomda Rt. Rt. Rt.
Társaság.

Központi főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

ARAD, 1918.

Staubert János.

KEDD, JULIUS 23.

Lemondott a Seidler-kormány.

(A király a parlament mellett. — Ki lesz az utód?)

Bécsből jelentik: A képviselőház mai ülésének végén Gross dr. elnök a következő bejelentést tette:

— Most közlik velem, hogy a miniszterelnök és a kormány bejelentette lemondását és hogy azt öfelsege elfogadta. (Tetszés a csehek oldalán.) Öfelsege a kormányt megbizta az ügyek továbbvitelével. A parlament szókásoknak megfelelően a képviselőház tárgyalásait el kellene napolni, én azonban azon a véleményem vagyok, hogy a költségvetést, ennek sürgösségére való tekintettel tárgyaljuk le és egyúttal a nem politikai természetű ügyeket is elintéztük. Azt javaslom tehát, hogy a legközelebbi ülést holnap tartsuk meg és folytassuk a mai vitát, a katonai eseményekre vonatkozó indítványok tárgyalását.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A Seidler kabinet bukása, bár előrelátható volt, mégis meglepetést keltett, mert csak a hét végére várták. Seidler görcsösen ragaszkodott állásához és még abban az esetben sem mutatott hajlandóságot a távozásra, ha a plenáris ülésen leszavazzák. A király azonban ma a parlament mellett döntött. Seidler kénytelen volt beadni lemondását. Az utód kinevezésére gyorsan megtörténik majd az intézkedés, amit az is bizonyít, hogy a képviselőház tovább is együtt marad. Seidler utódául komolyan emlegetik Huszárk bárót, aki a Stürgkh kabinetben kultuszminiszter volt. Huszárk báró ma már tárgyalta is a pártok vezetőivel.

A király délután hat óra felé fogadta el a Seidler-kormány lemondását, éppen akkor, amikor a képviselőház folytatta Stranzki indítványának tárgyalását, amely a kormány vád alá helyezéséről szól. Hír szerint Seidler a kabinetiroda főnöke és a Terézianum gondnoka lesz.

Bécsből jelenti tudósítónk: A mai nappal Ausztriának izgalmakat ígérő politikai hete kezdődik, amely hivatva lesz döntést hozni a zavaros ausztriai belpolitikában. Seidler miniszterelnök aki görcsösen ragaszkodik állásához, e hét folyamán valószínűleg kénytelen lesz állásáról lemondani, utódjaul illetékes körök Czernin gróf volt külügyminisztert emlegetik, habár Czernin ellen a cseh pártok nagy agitációt folytatnak.

Most utólag kiderült, hogy a költségvetési bizottság szombati ülésén Teuffel és Exner képviselők között heves szóváltás után botrányos jelenetre került a sor. Teuffel felemelt kézzel rohant neki Exnernek, hogy inzultálja, de a képviselők közbeléptek és szétválasztották a verekedőket.

Tegnap egész nap minisztertanács volt, amelynek határozatát nem hozták nyilvánosságra. Beavatottak azonban tudják, hogy a kormány azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a költségvetési bizottság elutasító határozatát használja fel okul az azonnali lemondásra, vagy pedig megvárja a plenárius határozatát.

A pénzügyminiszter ma terjeszti be a jövő évi költségvetési irányzatot amely szerint a rendes kiadások 6439 millióban, az összes állami kiadások 24321 millióban, a bevételek 4855 millióban vannak előirányozva. A rendes kiadások és bevételek között tehát közel két milliárdos deficit mutatkozik. A hiány fedezésére az osztrák pénzügyminiszter 21 milliárdos hadihitel kibocsátására kért felhatalmazást.

A mai ülés előtt a pártelnökök értekezletet tartottak, amelyen a holnapi zárt ülés napirendjéről tanácskoztak. A holnapi zárt ülésen 25 képviselő fog felszólalni, mindegyiknek csak egy óra

hosszat van joga beszélni. A zárt ülés tárgya a piavei események megbeszélése.

Bécsből jelentik: A Reichsrat ellenzéki pártjai, a csehek, lengyelek és a dicszlávok által a költségvetési bizottságban a Seidler-kormány ellen megindított koncentrikus támadás eddig ugyan még nem érte el célját, de erősen megintgatta a kormány helyzetét. Az ellenzéki pártok a költségvetési bizottság ülésén szavazást akarnak provokálni a költségvetési provizóriumra vonatkozó javaslat felett, hogy a Seidler-kormányt kényszerhelyzetbe juttassák. miután az ellenzéki pártok 52 szavazat közül 28 felett rendelkeznek és így bizonyosra veszik, hogy a kormányt leszavazzák. Seidlerhez közeliek körében hangsu-

lyozzák, hogy még az esetben is, ha a kormányt leszavazzák, nem vonná le a kennekvenciákat, hanem megvárja a hét végén a plenáris ülésen történt eseményeket.

A kormány tagjai tegnap délután tíz órától délután két óráig folytatták a miniszteri tanácskozást és megvitaták az összes eseményeket, melyek a legsürgősebb állami szükségletek leszavazása folytán előállhatnak.

Ukrán parlamenti körökben tegnap az a feltevés keltő, de ellenőrizhetetlen hír terjedt el, hogy már augusztus közepén megtörténik Galícia betelepítése, még pedig akként, hogy Kelet-Galicia és Bukovina egy közigazgatási területet fognak képezni. Ez a hír megerősítést nem nyert, ha azonban valóra válnék, az ukránok hajlandók a Seidler-kormányt és az általa kifejezésre juttatott ugynevezett német irányt a legmesszebbmenetelig támogatni.

Munkapárti győzelem Félegyházán.

(Fazekas Ágostont megválasztották. — A Károlyi-párt terrorral dolgozott.)

A Holló Lajos halálával megüresedett kiskunfélegyházai kerületben vasárnap folyt le a képviselőválasztás, amely a munkapárt győzelmével végződött. A munkapárt jelöltje Fazekas Lajos dr. pestmegyei alispán, a Károlyi párti pedig Horváth Zoltán dr. félegyházai ügyvéd volt. Erős volt a küzdelem és mint félegyházai tudósítások jeletik, a függetlenségi párt olyan terrort fejtett ki, amilyenhez fogható kevés magyar választáson nyilvánult meg.

A tegnapi választásra mindkét párt képviselőket küldött le. A függetlenségi párt részéről Buza Barna, Vass János, Nagy Vince, Bikády Antal, Ábrahám Dezső, Kun Béla és Dobóczy Dezső Károlyi párti és Létay Ernő pártonkívüli függetlenségi képviselők utaztak Félegyházára. Ugyancsak leutazott a Károlyi párt meghívására Platty György Bizony Ákos párti képviselő.

A munkapárt Almássy Lászlóval, Kiss Ernővel, Stranyovszky Sándorral, Török Bélával, Pál Aalfreddal, Ghillány Sándor báróval és Szinyei-Merse Félixszel képviselte magát.

A munkapárthoz érkezett panaszok szerint a Károlyi párt kortesei a városi tanítókat vették munkába és azzal fenyegették meg őket, hogy valamennyit elcsapják, ha nem Horváthra szavaznak. Progromot is kilátásba helyeztek és azt hangoztatták, hogy mindenkinek a házáat felgyújtják, aki nem Horváthra szavaz. Az ellenzéki jelölt állandóan a választási helyiség körül settenkedett s ott korteskedett, míg nem Bíró László dr. polgármester a választás elnöke, ki nem utasította. A választás alatt a Károlyi párt 72—80 éves szavazók helyett suhancokat akart leszavaztatni. Egy Szabó Sándor nevű választó adókönyvével egy Szabó István nevű suhanc akart leszavazni. A trükk azonban nem sikerült. Egész oldalakat töltenek be a visszautasított szavazatok.

Bíró László dr. polgármester, választási elnök, aki munkapárti vezető férfit, a választást

a legszigorubb pártatlansággal vezette. A Károlyi párt visszautasított szavazatairól a választás jegyzőkönyvében emlékezett meg, ellenben a vitás munkapárti szavazatokat szigorúan visszautasította és nem egy esetben, ahol szabálytalanságot látott, einöki jogával élt. Így például mikor egy beteg hűres helyett ennek egy barátja akart a munkapárt jelöltjére szavazni, a választási elnök ezt az embert letartóztatta és lecsukatta.

Nagy Vince és Vass Sándor Károlyi-párti képviselők megjelentek Mikecz állomás-nőknél és felkérték, hogy szavazzon a Károlyi-párt jelöltjére. Megígyégettek, hogy ha ezt nem teszi meg, akkor jegyzőkönyvet vesznek fel arról, hogy kényszeríteni akarta alantásait arra, hogy a munkapárti jelöltre szavazzanak. Az állomásfőnök azonban nem engedett a terrornak. A vasutasok minden kényszerítés nélkül szavaztak és pedig legnagyobb részben a Károlyi-párt jelöltjére. Vass Ernő egri képviselő, aki a munkapárti tanyára ment és ott korteskedett a Károlyi-párt jelöltje érdekében, majdnem megverték. Kiss Ernő munkapárti képviselő mentette meg a feldühödött kortesek haragjától. Délután 5 órakor volt a záróra. Leadtak összesen 12725 szavazatot. Ebből Fazekas Ágostonra 668-an, Horváth Zoltánra pedig 607-en szavaztak, úgy, hogy a félegyházai kerület országgyűlési képviselőjévé 61 szótöbbséggel Fazekas Ágostont választották meg.

Albániában tapaszt

megkezdődött a támadás.

Budapest, július 22. (Hivatalos.) Az olasz fronton nincsen különös esemény. Albániában az ellenség három nap előtt ismét megkezdte a támadást. Beratból északra és a Felső-Devoli völgyében helyi eltekintve, sehol sem sikerült az ellenségnek előnyöket ki-
vívni. A harcok még folynak. A semeni kö-
nyök és a tenger között felderítő osztagaink
több helyen behatoltak az olaszok állásaiba.
A vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtó-
osztálya.)

Czernin gróf Budapesten.

(Német támadás a volt külügyminiszter ellen.)

Budapestről jelentik: Czernin Ottokár volt külügyminiszter, akinek az osztrák urakházában tartott legutóbbi feltűnést keltő beszéde még ma is az események homlokterében áll és akinek az aktív politikai életéhez való visszatérése legmesszebbmenő kombinációkra ad okot, szombaton este váratlanul Budapestre érkezett. Gróf Czernin vonala 8 óra 50 perckor robogott be a nyugati pályaudvaron, ahol gróf Tisza István már várta a volt külügyminisztert. Azután együtt kocsiba ültek és kihajtottak a Park-Klubba. Czernin gróf itt megismerőszott és fesztellenül elbeszélgetett a klub jelenlevő tagjaival. Tizenegykor a Durapalota szállóhoz hajtatott, amelynek előcsarnokában már ott várta Windischgrätz Lajos herceg közlekedési miniszter, akivel Czernin gróf a szálloda halljában 15 percig tartó tanácskozást folytatott, melynek befejezte után visszavonult az első emelet 14. számú lakosztályába. A volt külügyminiszter, aki vezérőrnagyi egyenruhában utazott, nagyon ideges, sápadt, nem jó színben van. Komornáján kívül ez alkalommal senki sem volt társaságában. Gróf Czernin vasárnap reggel a 8 óra 20 perckor induló gyorvonattal visszautazott Bécsbe.

Berlinből jelentik: A berlini sajtó még mindig buzgón foglalkozik gróf Czernin beszédével. A Vorwärts szerint kétséghelyes, vajjon alkalmas-e Magyarország és Ausztria a békeközlítő szerepére. A mig Magyarország és Ausztria táplálja az entente reményeit, a mig a monarchia belső zavaraiból arra lehet következtetni, hogy a monarchiának okvetlenül szüksége van békére, még Németország rovására is, addig az entente-nak mindig megmarad az a hátsó gondolata, hogy Magyarország és Ausztriát külön békével elszakítja Németországtól.

A Vossische Zeitung hangsúlyozza, hogy ha Czerninnek az volt a célja, hogy Seidler örökébe kerüljön, úgy aligha járult hozzá ahhoz, hogy Németországban barátságos érzelmeket keltsen. A mint Németország olyan államférfiakat akar, akik nemcsak üres szavakkal, hanem politikai tetteikkel is hathatósan szolgálják a központi hatalmak békeérdekeit, úgy hasonló vágy támad Németországban a magyar és az osztrák miniszterek megválasztásánál is, a kiknek az a feladatuk kell hogy legyen, hogy a német diplomáciával együttesen vívják meg a világbékéért való harcot.

SPORT.

+ FTC—ATE 4:1 (2:1). Az FTC tegnap Aradon vendégszerepelt. A mérkőzés lefolyása a következő volt: Az első percekben heves FTC támadásban kerül a labda a kapu elé és már az első percben hends miatt a 16-osról szábadrugás, majd állandó támadás következik, az ATE nehezen meigszik a játékba és csak szerencsével véd. Az első gólt Ivanovszky kiszólése eredményezte a 12-ik percben, melyre az ATE erős támadással felel, de a résen levő védelem mindent ment. Változatos mezőnyjáték után Murányi a balszálon lerohan, magasan ívelt beadása a védelemben keresztül megy a rástartoló Horváth II. a kapus mellett beplasztirozza a kiegyenlítő gólt. A második védhető gólt a félidő utolsó percében, már erős viharban Köves juttatja a hálóba. Szünet után a megeredt esőben a mindinkább erősbödő szél ellen játszik az ATE, melyben már nem tud érvényesülni, a nagyszerűen játszó csatársor állandó ostrom alá veszi a kaput és a védelem hibájából a 8-ik percben Ivanovszky lövi a harmadik, majd 31-ik percben Okos szerzi meg a negyedik gólt. Eredménytelen ATE támadásában ér véget a mérkőzés, melyet Bischoff Ferenc (ATE) vezetett kifogástalanul.

Kepes Ármín szenvedései fogságában.

(A szerbek kezén. — Futás Albánián át a tengerig.)

Kepes Ármín népfelkelő főhadnagy, nő felső kereskedelmi iskolai igazgató, aki most érkezett vissza olasz hadifogságból, ma az Aradi Közlöny tudósítója előtt elmondotta szerb hadifogságának történetét. Kaleidoszkópszerűen tárulnak fel a szerb hadifogság borzalmas rémségei, azok a határtalan szenvedések, amelyeket a szerbek fogságába jutott hőseink elszenvedtek. Kepes igazgató színes előadásában feltárulnak előttünk az albániai hegyek között elszenvedett halálmarsok a pokoli borzalmak, amelyek dantei erővel hatnak. Egy-két kedves epizód, egy-két kellemes oázis a borzalmak szomorú poklában tette elviselhetővé a hadifoglyok szenvedéseit. Itt átadjuk a szót Kepes igazgatónak, aki egyszerű, keresetlen szavakkal, de annál megrázóbban vázolja a szerb hadifogság történetét.

(Három napig a szabad ég alatt.)

— 1915. december 13-át irtuk. Hideg vasárnap volt. Zászlóaljunk a Belgrádtól körülbelül 15 kilométernyire levő Szremcsicsa falu-nál állott. Csapatunk a hátunk mögött visszavonulóban voltak. Valószínű, hogy hozzánk is megérkezett a visszavonulási parancs, de már nem lehetett teljesíteni. Én 80 emberemmel derékszőget alkottam a zászlóaljjal. Déli 1 óra tájban nagy suhogást hallottam, mint amikor tömegek járnak átázott földön. A zászlóalj egyes részei is visszahúzódtak, de mi már nem követhetük a zászlóaljat. Egyszerre hatalmas ütést éreztem a lábamon, mintha vasszeget vertek volna beléje. Megsebesültem. Györgyössy hadnagy a legnagyobb golyózáporban visszajött értem és darabig vitt. De nem bírta tovább. Kénytelen volt otthagyni és menekülni. Ekkor Cavedius Henrik szanitész vitt magával 80—100 lépésnyire. Körülöttünk csapkodtak a golyók. A szanitész letett, bekötötte sebemet. Majd átvánszorogtunk egy dombra, ahol körülbelül 250 emberünket találtuk. Ezek csehek voltak. Itt Cavedius lefektetett az árokba. A csehek lövésre készen tartott fegyverrel feküdtek az árokban, de egyetlen lövést sem adtak le. Mivel a szerbek közel voltak, parancsot adtam a lövésre, de a csehek meg sem moccantak. Az, egyik cseh, aki mellettem feküdt, nagy könyvből imádkozott. Egy másik cseh a zsebkendőjét fegyverre kötötte és a fegyvert meglóbálta feje felett. Ezt hamarosan követte az árok egész legénysége. A megadás jele volt. Közben Cavedius kiment az árokból körülnézni, hogy merre vihetne el. Egyszerre fejlövést kapott, elvágódott a szántóföldön és fel sem kelt többé. Ez a szegény fia érettem áldozta fel életét. Kegyeletemet azzal rovom le, hogy felkeresem Temesvárott a feleségét. Amikor a szerbek észrevették, hogy katonáink fehér zsebkendőt lobogtatnak, félköralakban rettetes ordítással vetették ránk magukat. Három szerb katona nekem esett, letépett rólam mindent. Megsebesült lábam cipőjét a kezemen tartottam, ezt nem engedtem elvenni. Ezt a cipőt, amelyen még mindig rajta van a vérem toltja, magammal vittem Olaszországba és amikor hazaküldték, az olaszok emlékére visszaadták ezt a cipőt. Nem vettem el feleségem egyetlen emlékét, kis briliáns gyűrűmet, mert értéktelennek tartották. Megmaradt az óráim is, mert azt hitték, hogy a láncra a halál-cédula függ, ez pedig rájuk nézve nem volt érték. Egyszerre a fosztogató szerbek elszaladtak. A csoport mögött megjelent 20—25 szerb

tiszt. Körülvettek engem és barátságosan kezelt szoritottak. Csak egy szerb kapitány nem szoritotta meg a kezemet. Egyszerre kiállott egy nyurga szerb főhadnagy és harsány, hangon kiadta a német vezényszót:

— Vergatterung!

A cseh bakák kettős sorba állottak. Néhány harsány német kommandó és a cseh bakák a szerb főhadnagy vezetésével elvonultak. Nemsokára jött egy fiatal szerb orvos és egy jó-ságos arcú, őszszakállú pópa. Az orvos újból bekötötte sebemet. Ekkor három aradi katonát rendelték mellém: Mayer kárpitost, Argyelán választó-ntcai szatócst és Bogsán bőrkereskedőt. Mayer és Argyelán egy darabig vitt a megjelölt irányba, hogy a segélyhelyre jussunk. A két öreg népfelkelő azonban hamarosan elfáradt és mi letelepedtünk az országnál szélére, a sárba. Itt üldögéltünk és vártuk, hogy majd csak jön értünk valaki. Nemsokára hosszú menetben szerb katonák vonultak el mellettünk. Ez volt a Sumadia-divízió. A szerb katonák ránk néztek és mikor látták, hogy kik vagyunk, kiköptek előttünk és megvetően mondták:

— Svaba!

A cigánykaravánhoz hasonlóan trén előtt vonuló csapatból kilépett egy szerb főhadnagy és tiszta magyarsággal kérdezte tőlem:

— Magyar vagy?

Szinte örvendtem a magyar szónak és büszkén válaszoltam, hogy az vagyok. A szerb tiszt kihuzott a zsebéből egy, újságot és így szólt:

— Miért írtok ilyeneket? Mi most Pestre megyünk, ahol találkozni fogunk az oroszokkal.

A lap az Aradi Közlönynek 1915. december 8-i száma, amely leközölte Frank Liboriusz tábornok nyilatkozatát, hogy Szerbia meg van semmisítve.

A szerb tiszt visszagrótt a sorba. Utána szóltam, hogy küldjön hozzám valakit, aki elvigyen. Megígérte, hogy elküldi a szolgáját. csakhamar meg is érkezett a szerb puccer, aki embereim segítségével tovább cipelt. Éjszakára a szabad mezőn maradtunk. Argyelán rágyújtott pipájára, majd ideadta és felváltva szivtuk. Amikor kifogyott a dohány, a szerb adott egy marékka. Éjszaka egymásután jöttek a martalócok, akik a cipőre pályáztak, de nem engedtem elvenni. Az egyikre ráordítottam, ez megijedt és visszaadta a cipőt. Egy másik revolvert keresett nálam és közben elvette a pénztárcámat, 340 koronámat és néhány nagyon kedves leveletem. Hétfőn és kedden is még a szabad mezőn voltunk. Szörnyen éhez-tünk. Kedd délután hat szerb sebesült telepedt mellénk. Ezekért nemsokára ökrös szekér jött s a szekér nemsokára minket is elvitt egy tábori kórházba, ahol teát kaptunk. Másnap szekéren Rajlába szállítottak.

(A belügyminiszter felesége.)

— Ahogy Rajlában éjjel fekszem a kórház udvarán, a nevemet hallom. Nem tudtam hamarosan, hogy ébren vagyok-e, vagy álmodom? Hamarosan találkoztam azzal, aki a nevemet kiáltotta: Holló Sándor dr. temesvári pénzügyi titkárral, aki bakáinktól tudta meg, hogy én is a foglyok között vagyok. Minket fogoly tiszteket bevitték egy büzös helyiségbe, ahol szerb sebesültek feküdtek. A szerbek ránk ordítottak, csásároltak, szidtak. Megfogadtam, hogy inkább

Házvétel — utcanyitás.

(Az Andrássy-tér új mellékutca.)

Az ingatlan-ügynökség egyike lett a legjeldősebb háborús foglalkozásoknak Aradon. A házvásárlási düh sehol az országban akkora mérvet nem öltött, mint nálunk. Nem is nap az, melyen gazdát nem cserél egy-egy nagyobb ingatlan; az árak pedig meghaladják a fővárosi házak árát. Ami évekket ezelőtt megtéptázt a nagyváradi és debreceni piacot, az az eszeveszett házvásárlási mania dul most Aradon.

A sok ingatlan vásárlás felszóló vetett aztán olyan terveket is, melyek már kilépnek a magánérdekek kereteiből és a város közügyévé válnak. Ilyen az az utcanyitási terv is, melylyel kapcsolatosan ma egy nagyobb ház és telekvásárlás nyert lebonyolítást Aradon. Szabó Albert üveg és porcellán nagykereskedő megvásárolta Robitsek Ágoston dr. ügyvéd Weitzer János-utca 10. számú házát 300.000 koronáért.

Az Aradmegyei Takarékpénztár és Szabó Albert között hosszabb idő óta folynak tárgya-

lások egy közösen megalkudású aláírására, mely az Andrássy-teret összekötve a Kőlcsey-utcával, körülbelül a Salac-utca felől párhuzamosan. Az új utca felét a takarékpénztár majdani képező u. n. Hermann-házból, a másik felét pedig Szabó Albert főtéri házából hasítanak ki. Szabó Albert nemrég magához váltotta a Kőlcsey-utcában fekvő régi Sarlot-házat is, mely az új utcának Kőlcsey-utcai betorkolását fogja képezni.

Az utca teljes kiképzésének útjába esett Robitsek Ágoston dr. háza, mely ugyan a Weitzer János-utca frontjában terül el, de cirka 700 négyszögletes telkével bele esnek a nyitandó utca vonalába. Ezért vásárolta meg Szabó Albert ma a Robitsek-féle telket.

Az új utca megnyitásának mi sem áll tehát már útjában s ugye lehet rövid idő leforgása alatt egy misztikailag a Salac-utcánál bizonyára jobban megtervezett forgalmi vonallal gazdagabb lesz Arad.

fedél nélkül maradok, de oda be nem teszem a lábamat. Végül Dánics belgrádi egyetemi tanár megkönyörült rajtunk és helyet szerzett nekünk, ahol meg is látogatott. Másnap reggel kivíttek a vasúti állomásra, marhaszállító vagonba raktak szerb sebesültek közé, hogy Nisbe szállítsanak. A kocsiban rettenetes volt a bűz. Megkértem Dánicsot, hogy szabadítson ki rettenetes helyzetemből. A tanár azután átvitettett egy másodosztályú fülkébe, ahol találkoztam a halottnak hitt Róna kadéttal. Most már hárman voltunk: én, Holló és Róna. Utközben hozzánk csatlakozott Mihailow Sacharow fiatal orosz orvos, rendkívül szimpatikus, intelligens fiatalember, aki egész cigarettakészletét nekünk adta és ebédjét is átengedte nekünk. Szinte gyönyörködött, hogy milyen jóízűen eszünk.

— Nisben kórházba kerültünk. Itt már a mi orvosaink vettek kezelés alá: Stümmel Frigyes dr., Buberl dr. és Beck dr. osztrák orvosok és egy Engelhardt dr. nevű horvát orvos. A szegény doktorok minden nap a felszabadító hadsereget várták és a helyett újabb sebesült foglyok érkeztek. Érthető, hogy mennyire szomorodtak. Elég türelhető szobában helyeztek el minket. Itt azután a körülményekhez képest jól ment sorsunk. Előkelő szerb urhölgyek látogattak meg, köztük Jovanovics belügyminiszter felesége, nagyon kedves asszony, aki elhalmozott minden jóval. Egy alkalommal így szólt hozzám Jovanovicsné:

— Nem azt sajnálom, hogy ön megsebesült, csak azt sajnálom, hogy nem otthon fekszik, hanem már megsebesült.

Jovanovicsné többször kijelentette, hogy a magyarokat nagyon szereti. Hivatkozott Forgách gróf belgrádi követünkre, akivel egyszer egy udvari ebéden találkozott. A belügyminiszterné ráűtött Forgách követ balarcára és így szólt:

— Ez az osztrákoknak szól.

Majd gyengéden megsimogatta a követ jobb arcát ezekkel a szavakkal:

— Ez pedig a magyaroknak szól.

Jovanovicsné süteményekkel, cigarettával, bonbónnal, sőt ananással is elhalmozott minket. Ugyanabban a szobában feküdt Polobics Milán szerb önkéntes. Soha gyönyörűbb férfit nem láttam. Valóságos római arc. Ezenkívül

művelt, intelligens, kultúrájú ember, aki bejárta egész Európát. Látványos latin klasszikusokat, német költőket citált. A szerb önkéntest előkelő hölgyek keresték fel. Karácsony északán Polobics meghalt. Mi zsebkönyvet helyeztünk el a ravatalán. Később meglátogatt az atyja, aki megköszönte, hogy mi iránt olyan jóindulattal voltunk.

— Meg kell emlékezni Gyuláról, a mi ápolónkról. Szegedi fiú, aki Budapesten géplakatos. A szegedi tipikus magyar és a budapesti csibész jellegzetes tulajdonságai egyesültek benne. Valóságos ezermester volt Gyula, akit Nisben nagyon szerettek. Állandóan telve volt pénzzel, szabadon járt, ki a városba, ahol szeretője is volt. A kórházat meglátogató urak is kedvelték Gyulát, aki oly ügyes volt, hogy újév napján a szerb miniszterekkel koccsolt. Később Gyula Jovanovicsnéhoz került. Olaszországban találkoztam Gyulával, aki ekkor már csak önmaga árnyéka volt.

— Két hónapig fekvőtem a kórházban, azután a fogolytáborba kerültem, ahol keserves volt a sorsunk. A tábor parancsnoka Popovics Jefrem őrnagy volt, félkezű, Bazedoff-kórban szenvedő kiváló eszű férfi, de típusa a balkáni kegyetlen embereknek. Egy budapesti gyárost azért záratott be, mert mellette az udvaron gyufaszálat talált. Azt azonban el kell ismernem, hogy a táborban mintaszerű rend és tisztaság uralkodott. Itt ismerkedtem meg a tábor civil adminisztrátorával, egy Pankovics nevű emberrel, akiről azt mondták, hogy verseci származású zsidó ember. A táborban akkor ért minket a legnagyobb szomorúság, amikor Przemysl elesett. Este ki kellett nyitni az ablakokat azzal az ürügygel, hogy rossz a levegő. Egyszerre hallottuk az orosz himnusz, amelyet a hadifoglyokból alakított zenekar játszott. A cseh és a szerb nemzetiségű tisztjeink énekelték az orosz himnusz. Ekkor tudtuk meg, hogy Przemysl elesett. Valahányszor sikert értek el ellenségeink, zenével adták azt tudtukra. Amikor pedig rosszabbul kezdtek velünk bánni, rögtön tudtuk, hogy a mieink sikeret arattak. Popovics után Lazarevics őrnagy lett a parancsnokunk. Ez az egyébként parasztból világfivé lett tiszt főhadnagyból egyszerre lett őrnagy. Egyszer így szólt a hadifogoly tisztekhez:

— Én az urak közül csak azokat szeretem, akiket nem bűnök.

— Nem mindig maradni nálunk, mert súlyos vesébeje ellenségre kihívunkon a frontra. Mi is küldték. Ugy tudom, hogy a Maszkonsen-féle ellenséges szökevényekkel foglalkozni került.

— Utolsó parancsnokunk Zsifkovics tüzérkapitány volt, aki az egyik táborért tüzérezrednek volt beosztva, és egy osztrák tábornok hányát vette nőül. Zsifkovics, aki együtt tette meg velünk a borzalmak útját az albán hegyek között, ügyes, jóindulatú ember volt, aki ki mindig segített rajtunk. Volt benne színész póz és tettezett kegyetlenség s ezért sokan gyűlölték. De akik ismerték a hűségét, azok bizonyára megbíztak benne. Ha nem ő a parancsnokunk, az albán halál-sorsot bizonyára egyetlen tisztünk sem élte volna túl. Tartozom ezzel az emlékezésnek is. Zsifkovics különben, aki tabetikus volt, Olaszországban meghalt.

(Heldmars Albinus át.)

— 1916 október 19-én indultunk el és két hónapig borzalmak elszenvedése után érkezünk Olaszországba. Amikor elindultunk Miskolc déli irányban, Zsifkovics őrnagy a szolgálatunkra, de inkább ellenőrzésünkre kirendelt cseh és szerb nemzetiségű hadifoglyokat összehívította és így szólt hozzájuk:

— A tiszt urak nektek itt épp úgy fellebbvalótok, épp úgy, parancsolnak nektek, mint otthon. Nektek kötelességeitek engedelmeskedni. Aki nem engedelmeskedik, azt kíméletlenül megbotoztatom.

Ezzel is dokumentálta, hogy minél bajtársainak tekintett. Prizrendben öt tisztünk elmaradt, köztük egy lengyel kapitány, aki Zsifkovicsnak nagyon a begyében volt. A szökést csak Bicaniban vették észre, amikor zsoldfizetésnél felolvasták a névsort. Zsifkovics szörnyű haragra lobbant. Az őrizetünkre kirendelt szerb katonákhoz a következő szónoklatot intézte:

— Vért, minél több vért akarok látni. Minél több vért fogok látni, annál nagyobb lesz a jutalom.

Ezután megeskettette a katonákat, hogy azonnal lelövik azt a fogoly tisztet, aki csak meg merészel moccanni. Vadregényes volt az esküvési jelenet egy hatalmas albán hegy tetején körös-körül sötét felhők, amelyekből minden pillanatban kitörni készült az égi háború. Két óra hosszat álltunk a hegy tetején. Közben megeredt az eső. Nekünk ott kellett állnunk. Körülöttünk a szuronyos szerb katonák. A horvát tisztek zugolódni, szitkozódni kezdtek. Azt hittük, hogy az őrnagy beváltja fenyegetését. Minden pillanatban vártuk, hogy a szerb katonák közibünk lönek. A szerb bakák azonban meg sem moccantak, egykedvűen álltak és bizonyára szidták az esőt. Én ekkor már tudtam, hogy az esküvési jelenet nem volt egyéb megfélemlítésnek szánt színvadi trükknél. Később Zsifkovics valamennyiünket beküldött a sátrakba. Így intéződött el a szökés.

— Másnap folytattuk utunkat déli irányban. A transzportban körülbelül hétszáz osztrák és magyar tiszt volt. Eljutottunk Szlatinára, a halál kapujába. Az isten hidegje átjárta csontjainkat. Ha itt nem tudnak minket tető alá hozni, valamennyien ott pusztulunk. A 66 ezer főnyi fogoly legénységéből már csak 10.800 maradt. A többi részint küteges tifuszban halt meg, részint kidőlt a szlatinai halálmarsban. Később Olaszországban még hitezen pusztultak el kolerában, a többi Franciaországba szállították. Nehányad magammal szeren-

csem volt. Egy mohamedán albán házába kerültünk, ahol vidáman pattogott a tűz. Az albán tyukot szerzett, amit elkészítettek vacsorára. Egyik bajtársammal a tűz mellé telepedtem. Szinte szívtam magamba a tűz melegét és ekkor megértettem, hogy lehetek valamikor tüzimádók. Ez az est volt életem egyik legboldogabb ideje. Reggel két óráig ültünk a tűznél és virrasztottunk. Ugy volt, hogy még egy napig maradunk, tehát úgy gondoltam, lesz még elég idő az alváshoz. Reggel 6 órakor azután jött a parancs, hogy tovább. Álmátlanul töltött éjszaka után tovább marsoltam. Estefelé egy albán hegy tetejére érkezünk, ahol elhagyatott csűr állott. Borzalmasan szenvedtünk az elviselhetetlen hidegtől. Ebbe a csűrbe helyeztek el, ahol néhány fagyott lábu katonánk huzódott meg. A szerb katonák a szerencsétleneket ki akarták dobni. Kiabálni kezdtem, tiltakoztam a barbarizmus ellen, míg végre otthagyták a halódó bakákat. Az örök tüzet gyújtottak a csűrben, amely csakhamar megtelt füsttel. A sűrű, fojtó füsttől már nem is könnyeztünk, hanem patakokban ömlött a könnyünk. Másnap a ragyogó hóban marsoltunk. Itt romlott meg a szemem. A csűrben töltött éjszaka a borzalmak éjszakája volt. Sohasem fogom elfelejteni. Közvetlen közelemben egy cseh katona delirizált. Egyszerre felugrott, *nekirohant egy magyar bakának és fojtogatni kezdte.* A magyar szintén a halál pitvarában állott, hatalmas pont adott a haldoklóknak, akit azután lekötözték. A szerencsétlen ember még akkor éjjel meghalt. Másnap tovább mentünk. Ott kellett hagynunk a fagyott lábu katonákat, akiket bizonyára az éhség és hideg pusztított el.

— Az uton Zsifkovics őrnagy folyton biztatott minket, hogy már nem tart sokáig az út. Tartunk ki még néhány napig s azután Monasztirban leszünk. Ott már vár reánk a görög konzul. Attól pénzt és teljesen új ruhát, cipőt kapunk és megyünk Franciaországba. Hittünk az őrnagynak, jól esett a biztató szó. Monasztir előtt egy éjjel nagyszámu autót láttunk. Tudtuk, hogy baj van, mert az autók velünk szemközt jöttek. Megtűdtük, hogy Monasztirba már el nem juthatunk, mert a bolgárok előnyomulóban vannak. Mi persze ennek örvendtünk s ekkor elölünk állott a civil kommisszárius és gúnyosan szólt:

— Ne higgyék, hogy az urak jól járnak, ha a bolgárok kezébe kerülnek. Nekünk jogunk van ahhoz, hogy minden megszökött ember helyett kettőt végezzünk ki. Ezt a hágal tárgyaláson egy német indítványozta, de nem fogadták el. Mi azonban ezzel a jogunkkal élni fogunk.

(Éhen pusztult emberek.)

Most azután vissza és az albán hegyeken át Durazzóba. Ez volt a parancs. Kezdődött a strugai halálmars. Strugán egy csomó hadifoglyunk volt. Amikor megérkeztünk, valaki a nevemen szólított. Az illető Krausz Izidor aradi lakos volt. Zsifkovics a korbácsával az arcába csapott Krausznak, mert nem volt szabad a közlegényeknek a tisztekkel beszélgetni. Két napig tartózkodtunk itt, azután tovább mentünk. Másnap hajnalban egy temetőben gyűjtöttek minket össze, ahol tea-féléket kaptunk. En soromat várva a temető kápolnájának ajtajába állottam. Borzalmasan esett a hó, amely csikorogott a léptek alatt. Az utakon a menekülők ezreit fetrengtek éhezve, félig fagyva. Fagyott lábakkal heverték a havon és kenyérért könyörögtek. Ahogy vártam soromra, megnyílt a templom ajtaja, kilépett a pápa. Ekkor szerb uszonyok talakon pecsenyével mentek be a

templomba megvendégelni aholtakat, míg a temető falain túl éhen pusztultak az emberek.

A temetőből azután tovább vonultunk. Az uton mezítláb jöttek velünk szembe elcsigázott, félig fagyott, éhező foglyok és rimázkodtak, hogy ne menjünk.

— Arra mindenütt a világ vége van! mondogatták.

Zsifkovics folyton biztatott, hogy csak tartunk ki. Ámbár tudtuk, hogy becsap, mégis jól esett hallanunk a biztató szavakat. Megígérte, hogy az uton ezüstben fizeti ki a zsoldunkat, amit meg is tett. Folyton mennünk kellett. Egyetlen percre sem lehetett megállni a megfagyás veszedelme nélkül. Még azért sem állhattunk meg, hogy valamit együnk. Aki félre ment a sorból, az menthetetlenül elpusztult. Reggeltől délutánig tartott ez a borzalmas menetelés. Délután egy hegyre érkeztünk. Előttünk gyönyörű panoráma bontakozik ki. Alattunk a napsütötte elbasszáni völgy terült el, ahol olajfák zöldeltek. A menyországot láttuk megnyílni előttünk. Ezután már tavaszi időben meneteltünk, csak egy baj volt: hogy nem volt vizünk. Kavajában, amely 30 kilométernyire van Durazzótól, megpihentünk. Itt régi híres török mecset van. Engedélyt kértünk parancsnokunktól, hogy a mecsetet megnézhessük. Zsifkovics rezignált hangon szólt hozzánk:

— Mit néznek rajta az urak! Hiszen nem sokára ugyis hazakerülnek. És az önök hazája olyan szép!

Kavajából nem mehettünk tovább. Távolról ágyuk dörgését hozta felénk a szél. Ekkor már tudtuk, hogy a mieink ostromolják Durazzót. Ezután Valona felé meneteltünk. A Vojusa folyón át kompokon olasz katonák szállítottak. Vonszoltuk magunkat. Az éhség miatt már alig álltunk a lábunkon. Ugy néztünk ki, mint akoldusok: rongyosak, piszkosak, éhesek voltunk. De mi mentünk tovább, hogy elérjük Valonát, mert tudtuk, hogy ha még egy napig itt maradunk, valamennyien éhen pusztulunk. Zsifkovics őrnagy egy Tabakovics nevű tisztársamnak lovat szerzett és tyukot is, hogy bírja az utat. Amint így elcsigázva baktattunk, lóháton egy olasz ezredes jött velünk szemközt. Maga volt az egészség. Szinte jól esett látnunk az erőteljes férfit. Az ezredes nem is hitte, hogy mi tisztak vagyunk. Később egy olasz tiszt érkezett hozzánk az ezredesnek azzal a parancsával, hogy pihenjünk. Pihenőhelyünkön a bersaglierik makarónit főztek, amit mi menyey élvezettel fogyasztottunk el. Reggel levest, húst és kenyeret kaptunk. Erőnk visszatért és oly tempóban marsoltunk, hogy a mellénk besztott bersaglierik alig követhettek. Valona előtt néhány társunk belefutott a mo-csárba. Valonában csomakokra raktak és a kikötőn kívül behajóztak. A hajón kajot, bort és kétszersültet kaptunk. Huszonegy óráig voltunk Valona előtt. Mögöttünk a szenvedéssel, küzdelmekkel és borzalmakkal teli út elöttünk az ismeretlen jövő.

VAROS ÉS MEGYE.

Pályázat városi segédügyi állásra. Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő és a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés által választás útján betöltendő XI. fizetési osztály 3. fokozatába sorozott évi 1400 korona kezdő fizetés, 200 korona városi pótlék, és 640 korona lakbérjárandósággal díjazott irodai segédügyi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják és az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában előírt képesítéssel rendelkeznek, hogy képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt Arad sz. kir.

város törvényhatósági bizottságához címzett kérvényeiket folyó évi augusztus hó 9-ig bezárólag hivatalomban nyújtsák be. A város szolgáltatásban nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági tiszt orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. *Varjassy Lajos, polgármester.*

Pályázat a Kulturpalota igazgatói állására. Arad sz. kir. város közművelődési intézetének üresedésben lévő, a törvényhatósági bizottság által a folyó évi október havi rendes közgyűlésen választás útján betöltendő és Arad sz. kir. város tisztviselőire vonatkozó fizetési szabályzat VII. fizetési osztály 3. fokozatában feltüntetett 4300 korona kezdő fizetés és természetbeni lakbérjárandóságnak megfelelő fizetéssel díjazott igazgatói állására pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságához címezve folyó évi szeptember 30-ig bezárólag hivatalomnál nyújtsák be. A város szolgáltatásban nem álló pályázók egészségi állapotukat hatósági tiszt orvosi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni. *Varjassy Lajos, polgármester.*

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Kórista leány.

Szerda: Zöldhelyi Anna és Barics Gyula fellépésével *Sztambul rózsája.*

Csütörtök: Fáy Szeréna és Uray Dezső, a Nemzeti Színház művészei fellépésével *Remény.*

Péntek, szombat: Uray Dezső fellépésével *Az erősebb, ujdonság.*

* A kóristalány bemutatójától nem vártunk sokat, a nyári operett premierekből bő tapasztaltunk van. Annál kellemesebb volt a csalódás, mert a Kóristalány egészen jó operett. Megértettük, hogy hónapokig a Városi Színház kasszadarabja lehetett. Szövege könyved, mulatságos, de nem ostoba operett szöveg. Hajnal Lili kóristalányból primadonna lesz, mert egy előkelő mánás szerelmes lesz belé és saját költségén primadonnává lépteti elő. A mánás inkognitóban szegény fiú, a ki-nek nem nehéz huszáruniformisban elcsábítani a gyöngé nőt saját magától. Nagy jelenet, megszégyenítés, leleplezés s aztán minden szépen elsimul és egy párrá lesznek, mint rendesen. Ehhez a vérszegény, mégis kedves szöveghez *Komjáthy* Károly jobb zenét írt. Ötle-tesség, dallambőség változatossá teszi a nívós mzsikát. Határozott szép sikere volt, nagyon tetszett a bemutató, amiben a pompás együttesnek nagy része volt. Elsőrangú szerepe van *Sz. Rontay* Boriskának. Kitűnő alakítása, hatásos ténecszámai óriási tetszést aratott. *R. Horváth* Mici a kóristalány szerepében igazi primadonna, művészi éneke, diszkrét játéka a kitűnő művésznő. A férfiak: *Barics, Győző, Matolcsy, Polgár* egyformán jól játszottak és igazán jó együttes volt. Különös sikere volt a második felvonásban Rontaynak és Győzőnek egy hangulatos, népszerű Zerkovitz betéttel, melyet éjjelig táncolhattak volna. A zsufolt ház nagyon jól mulatott. (W.)

* Az Adonaj bemutatója a Modern Kabaréban. A Modern Kabaré holnap mutatja be utoljára a nagysikerű legutóbbi fehér műsorát. Ezután egy nagyobb szabású premier következik. A Modern Kabaré igazgatósága emlékeztessé akarván tenni megnyitó szezonját a közönség előtt, megszerezte előadásra az Adonaj című világhírű nagy héber daljátékot, melyre már nagyban készül a kabaré aársulata. Az Adonaj, melyet Newyork szinpadjain legalább ezerszer adtak elő, tulajdonképpen csakis szin-padi munka és az aradi kabaré csak nagy anyagi áldozatok árán mutathatja azt be a közönségnek, amely már is fokozott érdeklődést mutat a nem mindennapi premier iránt. A dal-játékban Schlawinszki husz tagu híres lengyel kórusa is vendégszerepelni fog és a kabaré-társulat minden egyes tagjának nagy szerepe van a gyönyörű drámai jelenetekkel bővelkedő darabban. Az Adonaj bemutatója szerdán este lesz, premierre a jegyek már csak korlátolt számban kaphatók és a közönség már a kö-vetkező napokra is nagyszámmal foglalta le a jegyeket.

HIREK.

Aradi asszonyok panasza a katonai rendőrségen.

(Hazaosallják a katonákat a frontról.)

Egy, igen szomorú, kóros tünetet figyelt meg az utóbbi időben az aradi katonai rendőrség parancsnoksága. Súlyosbítja az esetet az a körülmény, hogy az emberi természet oly gyengéjét használják ki lelkiismeretlen egyének, amelyekkel szemben a legszigorubb intézkedések is illuzóriusoknak bizonyultak s így a katonai rendőrség tehetetlenül áll a bajjal szemben. Aradi asszonyok tömegesen mennek panaszra a katonai rendőrségre és kérnek segítséget.

Arról van szó, hogy a *fronton küzdő nős katonák halom számára kapják a névtelen leveleket az utóbbi hetekben*, amelyekben az ismeretlenség homályába burkolódzó jóakarók épületes dolgokról értesítik őket. Színlelt részvétellel leírják, hogy mialatt a férj a harctéren küzd ezer nélkülözés közepette, addig az asszonya ugyancsak éli világát idehaza. Szerencsés udvarlókra, reggelig tartó dorbézolásokra titkos éji találkákra, közmegegyezéses keltő viszonyokra s más számtalan ocsmány dologra hívják fel a katonák figyelmét, aminek már is erősen érezhető a hatása. A férfiak az első hírekre talán nem reagálnak, de ahogy jönnek az újabb és újabb levelek, úgy nő a nyugtalanság is és végül hiába a fegyelmetezés legszigorubb intézkedéseinek, hiába a statárium elrettentő példáiának, a lelki nyugalmából kiforgatott nős katonák az első kedvező alkalommal elhagyják beosztásukat és jön haza rendet teremteni.

Az aradi katonai rendőrségen megfigyelték, hogy tömegesen érkeznek Aradra és a környékre engedély nélkül katonák, akik csak egy-két napot töltenek otthonukban s azután önként jelentkeznek. Kihallgatásukkor eladják ezek az emberek, hogy *feleségük hiúságáról értesültek s ez hozta haza őket*. Itthon megtörténik a békés kimagyarázás s azután, mint aki dolgát jól végezte, jelentkeznek az első illetékes hatóságnál.

Az elmondottak után valóban csoda, hogy nem számolhatunk be naponként véres családi drámákról. Ez mindenesetre nem a szorgalmas névtelenül levelezők érdeme, akik bizonyára többet vártak alattomos bujtogatásaiktól, de azért még sem lehet könnyedén átsiklani ezeken a jelenségeken. Mindazt, ami a hadiérdeket és a társadalmi békét is veszélyezteti a legszigorubbán üldözni kell, így ennek a különös passzióknak hódolóit is. A sajtó megkísérli hátsó felvilágosítani az embereket arról, hogy a lelki béke megrontása annyi, mintha kicsavarnák a fegyvert hős katonáink kezéből, de ha ez sem használ, akkor valami hathatósabb orvosságot kell ellene keresni.

— **Wekerle a királynál.** Bécsből jelenti tudósunk: *Wekerle Sándor* miniszterelnök ma délután két órakor a királyi tartózkodási helyére utazott. A király hosszabb ideig tartó kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt, aki a választójogi reform képviselőházi tárgyalásának befejezéséről tett jelentést az uralkodónak.

— **Ellentét Hertling és Hinze között.** Berlinből jelentik: A Vorwärts írja: *Hinze* külügyi államtitkár nem tartotta helyesnek, hogy Belgiumról újra nyilatkozzék, ezzel szemben a birodalmi kancellár megtette ismeretes nyilatkozatát és így *Hinze* hivatalba lépése alkalomával már is ellentétek merültek fel a birodalmi kancellár és a külügyi államtitkár között.

— **Bírói kinevezés.** A király *Bertalan* Endre temesvári járásbírói jegyzőt a dévai törvényszékhez bírónak nevezte ki.

— **A kancellár beteg.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség értesülése szerint *Hertling* gróf birodalmi kancellár, aki a német főhadiszálláson tartózkodott több napig hivatalos ügyekben, onnan való visszatérése után könnyű hűlés miatt orvosi kezelésnek vetette magát alá. A kancellár a javulás útján van.

— **A Vatikán lemondott világi birtokairól.** Genéből jelentik: A *Figaro* mai közlése szerint Rómában a katolikus egyház történetében jelentős aktus folyt le a minap. Az olasz kormány 1870. óta őrizet bizonyos okiratokat, melyek a pápai állam tulajdonához tartoztak és amelyeket az egyházi adminisztráció eddig érzékenyen nélkülözött. Ezeket a dokumentumokat tegnap végre egyezmény alapján az olasz kormány képviselői kiszolgáltatták. Az okmányok kiszolgáltatása végett több ízben folytak már tárgyalások, de mindeddig eredménytelenül, mert az olasz kormány súlyos feltételhez kötötte a Vatikán kívánságainak teljesítését. E feltétel az volt, hogy a Vatikán lemond minden időkre az egykori pápai állam területének igényeléséről. Végre is az új pápa belátva, a további herce-hurca fölösleges volt, aláírta az egyezményt. Az okmányokat ezek után kicserélték.

(Terror, korrupció.)

Félegyházán, néhai Hollió Lajos kerületében választás volt. Két párt állott szemben egymással: függetlenségi és munkapárti. Félegyháza régi 48-as kerület, amely évtizedek óta híres a képviselőket a függetlenségi pártnak. Az ilyen választások után egyebet se lehetett olvasni a sajtóban, mint dicsőíró beszámolókat Félegyháza népéről, annak tántoríthatatlan elhűségéről és nagyságáról a nemzeti erényekben. Félegyháza a megközelíthetetlen elvisszárd-ság bucsujáró helye volt. Tegnap meglepetésként képviselőválasztás volt Félegyházán. Fazekas Ágoston munkapárti jelölt győzött. Méltóztassanak csak egy kis figyelmet szentelni az elfogulatlan, a tárgyilagos sajtónak, hogy mit ír most. Terror és korrupció vonult be Félegyháza szentelt földjére. Pedig uralmon ők vannak, a függetlenségek, az övék a husos fazekak, az övék a kormányhatalom minden befolyása, a főispánok, a rendőrkapitányok, az állomásfőnökök, a pénzügyigazgatók, szóval az összes faktorok, akikről egykoron választási rablómésüket szokták komponálni. Derék sajtójuk azonban szeret minderről megfeledkezni és fújja továbbra is a régi nótát. Ha Félegyházán győzött a munkapárt, akkor a pénzügyi ország lefoglalta az összes trafikok dohánykészletét és kiosztotta a munkapártiak között. Az állomásfőnök, aki ott a legfőbb vasutas, halálra fenyegette alárendeltjeit, ha nem szavaznak a munkapártra, csendőrt, rendőrt, mind-mind szembe helyezkedett főispánnal, miniszterrel és beállt munkapárti terroristának. Így választották meg Fazekas Ágostont Félegyházán. És ezt el kell bűnünk.

— **Arad a természetrendelet módosításáért.** Budapesten a közlekedési miniszteriumban a holnapi nap folyamán nagyszabású értekezlet lesz, amelyen az ország összes városai és vármegyei képviseltetni fogják magukat. Az értekezlet egyedüli tárgya a közlekedési miniszter által nemrég kibocsátott természetrendelet, amelynek egyes pontozatai a gyakorlatban nem vihetők keresztül simán és amelyek ártalmasak a közönségre. Arad város képviselőjében *Lócs* Rezső helyettes polgármester, mint a közlekedési üzem vezetője, a vármegye részéről *Schill* József alispán vesz részt az értekezleten. A helyettes polgármester már ma este föltávozott Budapestre a vármegyei alispánnal, hogy a holnap délután megtartandó értekezleten megjelenhessen.

— **Kinevezések.** A király *Lépa* Aurél 2. honvédelmi miniszter és szépfalusi *Spech* István 33. gyalogezredbeli népfőlkelő zászlósokat népfőlkelő hadnagyokká nevezte ki.

— **Kitüntetés.** A király *Geiringer* József 2. honvédelmi miniszter és egészségügyi hadnagyot a koronás aranyéremkereszttel tüntette ki.

— **Athelyezés.** Az igazságügyminiszter *Kovács* Ödön besztercei törvényszéki irodafisztet az aradi törvényszékhez helyezte át.

— **A város kétezer sertést vásárol.** A város közlekedési vállalata, mint már többször megírtuk, kétezer sertést akar vásárolni hizlalási célokra, hogy a város lakosságának szükségletét biztosítsa. A vállalat a vásárlási engedélyt megkapta és megbízta *Prokupa* József szakértőt, hogy a kétezer sertést vásárolja meg.

— **Az aradi cipészek szövetkezetét alakítanak.** Az aradi cipészek szakszervezete vasárnap délután három órakor gyűlést tartott az Ipartestületben. A gyűlésen, amelyen *Várhol* László elnökölt, sok panasz hangzott el a kisiparosoknak bérrel való ellátásáról. A központ megalakulásakor azt remélték, hogy ezzel letörik a bérrel üzött uzsorát. Azonban feltevésekben csalódtak, mert a központ csak igen kevés és igen silány minőségű bőrt utal ki és így arra kényszerülnek, hogy a finomabb bőrt kéz alatt és uzsora áron vegyék meg. Nem lehet tehát azon csodálkozni, hogy a kisiparos nem tud megélni és, csak hogy megélhetését biztosítsa, kénytelen ő is magasabb árat kérni munkájáért. Azonban a legnagyobb baj az, hogy bőrt nem is kapnak. Nagyon sok panasz merült fel a „Cipészek termelő szövetkezete” ellen is. A gyűlés kimondta, hogy egy szövetkezetet alakít, amely elsősorban a kisiparosoknak érdekeit lesz hivatva feloldani. A Termelő szövetkezetben ugyanis kevés aradi cipész volt és a most megalakítandó szövetkezet sokkal inkább az aradi cipészeké lesz, mint a másik volt. Azután tárgyaltak a szövetkezet pénzkérdéseiről. Néhány indítvány után a gyűlés véget ért.

— **Hazatérés az olasz fogságból.** Barátainak, jó ismerőseinek csoportja várta vasárnap este a Budapest felől befutó gyorsvonattal érkező *Kepes* Armin dr. főhadnagyot, az aradi női felső kereskedelmi iskola igazgatóját. Majdnem négy esztendei keserű és súlyos rabkodás után érkezett meg Aradra, ahol mindenki szereti és örömmel várta. Pompás színpadon, de nyomott kedéllyel, az átélt szenvedések hatásával lekötve még kifejezést sem tudott adni annak a boldogságnak, mely a szívét eltöltötte maga körül látva azokat, akik közt életének legszebb korszakát töltötte el. Befelé sirt könnyek, remegő, de néma ajkak voltak a válasz az őt kitörő lelkesedéssel és őszinte örömmel átölelők és ádvözlők szavaira. Csupas az életét és szenvedéseinek hűségese tanuját, az albániai halálmarsban támasztékul szolgáló botot hozta Aradra. Ezt a botot *Kepes* barátai a rettenetes vonulás minden egyes stációján a kálvária megállójának a nevével vésték tele és örök emléke lesz a magyar hazáért vérzett és szenvedett katonák mártírúrnak. Szegény magyar katonák, akiknek egyedül bajtársa az a fegyver, amelyet maga választ és amelyvel a maga módja szerint verekszik. Idegenül áll a nagyvilágban, sok-sok ellenség és kevés barát közt és bizony sokszor bottal kell kiverkednie a helyet a népek versenyében, annyira igyekezik megfeszíteni a magyart minden fegyverétől. De egy jó vas tag megvívással is átvérte magát Szerbián és Albánia havas hegyein, emberpusztító vengegein. Kitűnő szimbólum az a bot azaz a sok belevésett idegen helységnévvél, amely *Kepes* főhadnagyot Nistől Aradig elkísérte.

— **Két heti lisztet osztanak ki.** Amikor a közlekedési vállalat közhírré tette, hogy csak ezen a héten lesz liszt kiosztás, a közönség körében felmerült az a jogos kérdés, hogy mi történik az elmaradt egy heti lisztkontingenssel. Most arról értesülünk, hogy a közlekedési vállalat a múlt heti és az e heti lisztjegyeket egyszerre váltatja be. Így tehát a közönség meg fogja kapni az őt megillető lisztmennyiséget.

— **Ellopott pénz.** Balog Jánosné vendéglősné panaszt tett a rendőrségen, hogy valaki ma délelőtt tíz és tizenkét óra tájban vendéglőjének egyik asztalának fiókjából egy ócska ritkúlbe tett 1258 koronát lopott el. Gyarmaja senkire sincs, mert az étteremben senkit sem látott. A nyomozást megindították.

— **Adományok.** Özv. Fischer Hermanné ravatalára szánt koszorú megváltása címen Vass József Ujaradról 30 koronát küldött a vak katonák javára. Singer Izrael 25 koronát és Gonda Erzsébet 10 koronát.

— Tilos tojás ételek kiszolgálása kávéházakban és vendéglőkben. Közhírré teszem, hogy a közlekedési miniszter 71500—918. sz. rendelete értelmében folyó évi július hó 20-tól kezdve vendéglői üzletekben külön tojásételek kiszolgálása, vagy tojásnak mellékletül való felhasználása tilos. A tojás csak belenyújtás és belekeverés után használható. Kávéházi üzletekben lágy tojás, vagy rántotta csak este 7 óra után szolgáltatható ki és pedig 1 vendég részére legfeljebb 2 tojás erejéig. Tilos továbbá a cukrász üzletekben bármely tojás ételnek kiszolgálása, valamint tortafélék, puhasütemények és fagyalt készítéséhez való felhasználása. Végül tilos a tojásnak az utcán való árusítása is. Aki ezen tilalom ellen vét, 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 korona pénzbüntetéssel büntethető. A közlekedési miniszternek ezen rendelete egyelőre 1918. évi augusztus 31-ig marad hatályban. *Löcs Rezső.*

— Igény talpalásra és fejelésre. Értesítjük a közönséget, hogy talpalásra vagy fejelésre csak azoknak van igényük, akik egy, esetleg két pár javításra szoruló cipővel rendelkeznek. Aki részére most a közel-műben új cipő utaltatott ki, javításra csak a legközelebb kiutalt bőrmennyiség megérkeztekor tarthatnak igényt. Javítást bejelentő lapok Pichler Sándor papirkereskedésében (javításra érvényes felirattal) kaphatók és az ilyen bejelentéseket a cipőhivatal nyomban elintézi. A cipőhivatal vezetője.

— Centaurea Immanuelis — Löw. Ez az ijesztően komoly hangzású cím egy kitüntetésnek a neve, amelyet most kapott Szeged tudós főrabija, Löw Immanuel dr. Nem valami sasrend, vagy oroszlaurend a Centaurea, nem áll semmiféle vonatkozásban azokkal a ragadozó állatokkal, amelyekről az uralkodók rendjeiket el szokták nevezni, a Centaurea egy nagyon szelid és ártatlan élő lénynek, a buzavirágnak a botanikai neve. A Centaurea Immanuelis-Löw pedig egy újfajta buzavirág, amelyet eddig az európai növénytudósok nem ismertek. A Centaureák nagyszámu és előkelő családjának, amely nagy helyet foglal el a botanika góthai almanachjában, ezt az új tagját tulajdonképpen még a hetvenes évek elején találta Janka Viktor, a Nemzeti Múzeum jeles kusztosza a Balkánon, a misztikus hírius Athos-hegyen, publikálni azonban nem ért rá. Janka fiatalon elhalt, a szenthegyi buzavirág majd ötven évig aludt a herbáriumban, a Nemzeti Múzeum raktáraiban, míg most Dégen Árpád egyetemi professzor kezébe került, aki megállapította róla, hogy ugynevezett nova species, vagyis eddig teljesen ismeretlen faj. Az új fajoknak nevet szokás adni s Dégen az Athos-hegyi centaureát Löw Immanuel névvel vezette be a tudomány világába, „in honorem meritissimi archirabbini Szegediensis“, — mint a „Magyar Botanikai Lapok“ mai számában olvassuk, amely a botanika nemzetközi nyelvén, latinul adja az új növény élettörténetét és személyleírását. Sőt külön táblán a rajzát is közli a lap a Löw Immanuel buzavirágjának, amely termetre nem sokat vált a miénk től, csak a kalapja nem szelid-kék, hanem, a hogy a komor Athos lakójához illik, sötét bíborvörös. Löw Immanuel a kitüntetés mint az „Arameische Pflanzennamen“, című könyv szerzőjét érti s az a maga igénytelenségében tulajdonképpen több, mint a színes pántlikák és ércfityegők. Az uralkodók minden hatalmuk mellett se osztogathatnak ilyen kitüntetést, mint ez, amely igazán az egész világra szól, mint maga a tudomány és elviszi a szegedi főrabbi egyébként se ismeretlen nevét a londoni tudóshoz csak úgy, mint a tokióihoz.

— Ügyelet a hatósági bódében. Sok panasza hangzott el a hatósági bódében lábrakapott rendszertelen árusítás ellen. Löcs Rezső helyettes polgármester meghallgatva a panaszokat, elrendelte, hogy a vállalat megbízottai inspekción tartanak a bódénál és ellenőrzik az ársítást. Hétfőn Löcs Rezső és Nemes Géza, kedden Lévai Adolf és Angele Mátyás, szerdán Cziráky Alajos és Havas Sándor, csütörtökön Kornis Ödön és Prokopetz József, pénteken Münz Márton és Pollák Vilmos, szombaton Radó Gyula és Drezdnan Gyula, vasárnap Surányi József és Halmos Dezső lesznek ügyeletesek a hatósági bódénál.

— Könyvtárakat hangjegyeket vesz Kerpel.

— Az orvos kártérítési kötelezettsége. A temesvári büntető bíróság Reitzer József dr. temesvári orvost egy évi fogházra és 2000 korona pénzbüntetésre ítélte tiltott műtét miatt. A szerencsétlen áldozat Szigeti Károly máv. tisztviselő felesége volt. A bűnügy megjárta az összes fórumokat s a Kuria is helybenhagyta az ítéletet. Szigeti Károly az ítélet jogerőre emelkedése után ügyvédje útján kártérítési keresetet indított Reitzer József ellen. Az elhunyt asszony férje követelte a költségek megtérítését, ami 1263.60 koronát tesz ki és anyátnak maradt gyermeke neveltetésére 14.731 koronát számított fel. A bíróság kimondotta, hogy Reitzer köteles megtéríteni Szigeti költségeit és az árva gyermek neveltetési járulékát 1916. évi március hónaptól kezdődőleg annak 18 éves koráig havi 60 koronában állapította meg.

— Házvétel. Grünwald Samu nagykereskedő megvásárolta Vadász Armand dr. ügyvéd Erzsébet-köruton lévő kétemeletes házát kétszázötvenezer koronáért.

— Bissingen Ottó gróf a Dunába fulladt. Szabadkúrtól jelentik: Bissingen Ottó gróf a megölt trónörökös közeli rokona, vendégségben volt Futakon Chotek Rezső gróféknál. Szombaton délután a tizenhat éves gróf uszóteltetését produkálta a Dunában nagy gyermekereg előtt. Az egyik merész fejes ugrás után alámerült és többé nem jött elő. Előbb csónakokkal, majd Újvidékről hozott búrárokkal kutattak utána, de nem akadtak rá. Anyját, Bissingen Jenőné grófnőt, aki jelenleg Szófiában a vöröskereszt kirendeltség vezetője, táviratilag értesítették a katasztrófáról.

— A telekértékkadó megállapítása. A telekértékkadó megállapító bizottság Variassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután folytatta tárgyalásait. A mai napon a következő utcák telkeit értékelték: Knézich Károly-utca 35—45, Lipót-utca 25—70, Lahner Ernő-utca 35—50, Flórián-utca 40—70, Aulich-utca 40—120, Lovarda-utca 80, Atilla-tér 70—80, Lujza-utca 60—80, Szent István-utca 60—80, Heim Domokos-utca 80—90, Koszoru-utca 45—50, Szent Péter-tér 35—60, Darányi János-utca 40—45, Bocskay-tér 40—70, Kinizsi-utca 90, Rákóczi-utca 45—150 korona négyszögölenként. Holnap, július 23-án a Zrinyi-, Forray-, Hasszinger-, Atzél Péter-utcák, Szabadságtér, Vörösmarty-, Huiyadi-, Asztalos Sándor-, Szt. Pál-utcák, Árpád-tér, Chorin Áron-, Boczkó-, Zoltán-, Simonyi-, Eötvös-, Csernovics Péter-, Határ-, Szarvas-, Háromveréb-utcák, Hal-tér és Damjanics-utcák telkeinek értékelésére kerül a sor.

— Védekezés a gőzvasút gázolásai ellen. A gazdasági szék mai ülésén Berta Titusz főszóla és ismételten azt javasolta, hogy utasítsák a műszaki bizottságot, hogy a gőzmozdonyok elé védőpáncélt készítsen, nehogy ismételten szerencsétlenség történjék. Berta Titusz elmondotta, hogy a gazdasági szék már egy ízben utasította a műszaki bizottságot, hogy a javaslat értelmében készítse eltervezetét mert türehtetlenné vált már az állapot, amennyiben a gőzök egyre több halálesetnek az okozója és ez véleménye szerint a mozdony hiányos felszerelésének és az utvonalak rossz állapotának tudható be. A műszaki bizottság a javaslatot visszautasította azzal a megjegyzéssel, hogy a gazdasági szék által benyújtott javaslatot kivinni nem lehet. Vannay Gyula tanácsnok és Hoffmann Antal hozzászólása után a bizottság elhatározta, hogy ismételten föl hívja a műszaki bizottságot a tervek elkészítésére.

— Lopják a város szénáját. Vannay Gyula gazdasági tanácsnok a gazdasági szék mai ülésén bejelentette, hogy a szénabizottság megállapítása szerint a város tulajdonát képező szénát lopják. A naponta előforduló nagyobb mérvű lopásoknak az az oka, hogy nincs kellő felügyelet. Ezért azt javasolja, hogy irjanak át a kapitányi hivatalnak és indítsák meg az eljárást, mert a lopások következtében a várost nagy károsodás érte.

— A földbérletek árverése. Az augusztus elsején lejáró földbérleti szerződésekre eddig Pauzár Sándor, Brandesz Henrik, Rusz Sándor, Illin Demeter, Kéves Mihály és Kári Mátyásné tettek ajánlatot, hogy a földeket száz sőt kétszáz percentes béremeléssel is hajlandók megtartani. Vannay Gyula tanácsnok ama

véleményének adott kifejezést, hogy árverés után nem lesznek képesek ily árakat elérni és azért talán jobb lenne, ha elfogadják az ajánlatokat. A gazdasági szék tagjai határozottan tiltakoztak a javaslat ellen és mindegyik az árverés mellett foglalt állást. Az ügy végleges elintézéséig az aktákat a tiszt főügyésznek adják át.

A repülőposta ismét lezuhant.

(Egy pilóta-örrmester története.)

Budapestről jelentik: Vasárnap délután félöt órakor a mátyásföldi repülőtéren halálos kimeneteli szerencsétlenség történt. A postarepülőgép kevéssel az indulás után mintegy 150 méter magasságból lezuhant pilótája néhány óra múlva meghalt, a megfigyelő tiszt pedig életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Tegnap délután, mint minden nap, 4 óra 30 percre volt kitűzve az Aspernbe menő postai repülőgép indulása. Az utra a 6320. számú repülőgép volt kijelölve, melyet a nap folyamán kipróbáltak és teljesen kifogástalan állapotban evőnek találtak. 4 óra 20 perckor Németh Ferenc pilóta-örrmester, aki a gépet vezette és Tomaschek Károly főhadnagy, aki a megfigyelő-ülésben ült, elfoglalták helyüket a készülékben. A repülőgép elindult, szabályosan a magasba emelkedett s mintegy 100—150 méter magasan lehetett, a mikor a pilóta igen merész spirális kanyarodást csinált a levegőben. Alacsony magasságban ilyen fordulatot előírás szerint nem szabad csinálni, mert, mint a repülő szakkifejezés mondja, a gép „lecsuszhat“ és ha nincs alatta több száz méteres levegőréteg, melyben a pilóta ügyessége folytán visszanyerheti egyensúlyhelyzetét, a földre esve összezuzódik.

Ez történt most is. A készülék lezuhant, mintegy 200 méternyire a repülőteremtől. A katonák és a közönség — mert vasárnap délután lévén, igen sokan nézték a felszállást — ijedten futottak a szerencsétlenség színhelyére. Összezuzva, szakadt felületekkel, meggörbült drótokkal feküdt a földön a repülőgép és alatta két véres test.

Nagynehezen kiszabadították a főhadnagyt és az örmmestert a készülék roncsai közül. Mindkettőjük teste csaknem teljesen össze volt zúzva. Eszméletlen állapotban, automobilon szállították őket a Hungária-uton lévő XVI. helyőrségi kórházba. Az örmmesteren már nem lehetett segíteni: a nélkül, hogy lághoz tért volna, este hét órakor kiszenvedett. Tomaschek főhadnagy ma délig szintén nem tért magához, állapota rendkívül komoly, életveszélyes.

A szerencsétlenség — Vargha főhadnagy múlt heti magyaróvári katasztrófája után — természetesen fájdalmas megdöbbenést kelt mindenütt. Németh Ferenc örmmester igen kitűnő tábori pilóta, több mint négyezerszer szállt föl és igen veszedelmes helyzetekből vágta ki magát mindig igen bravúrosan. Hogy most ez a szerencsétlenség történhetett vele, anna kizárólag az előírás-ellenes, gyors fordulás az oka, erre pedig nyilván érthető becsvágva ösztönözte a kitűnő altisztet, a ki a vasárnapi nézőközönségnek, mely a repülőter körül gyülekezett, valami különleges mutatvánnyal akart szolgálni.

A repülőposta a szerencsétlenség miatt azonban tegnap délután nem maradt el, csupán később. Egy órával később, 5 óra 35 perckor egy másik gép indult el a repülőpostával, miután a lezuhant gép romjai közül sértetlenül vették ki a postaszakot.

Ma reggel Aspernből a nagy szélvihar miatt nem indult el Budapestre a postarepülőgép és addig nem is indul, míg az idő ilyen szeles. Ha Budapesten ma délután olyan szeles lesz az idő, mint déleltől. Mátyásföldről sem fog utnak indulni Aspern felé a postarepülőgép.

Éjjel telefonálta budapesti tudósítónk: A repülőposta lezuhanása következtében súlyosan megsérült Tomaschek főhadnagy, ma késő este kiszenvedett.

Bogsán István hadnagy tragédiája.

(Dum-dum lövést kapott a Piavenál.)

Nincs vége a sornak. Minden nap újabb szörnyűségek híre járja be a várost. A Piave áldozatainak fekete lajstroma csak nem akar elapadni. Bizonytalan, kósza hírek sáppasztják el az embereket és egy-egy letűnt név hallatára gyászt ölt a város népe. Hitelük van a kósza híreknek is, mert sajnos olyan még a bánat korsója, hogy sohasem fogy, ki belőle a gyászolója. Nem is sokat fontolgatják ma már az emberek, hogy igaz-e a hír, amely a Piave egy újabb áldozatáról szól, elhiszik, mert sajnos a legtöbb halálmadár igazat víjjogott és csak ritkán tévedett.

Napok óta beszéltek Aradon, hogy Bogsán István építész, aki a Piavenél harcoló egyik pionér zászlóalj hadnagya életét vesztette a katasztrófánál. A rendkívül széles körben ismert építész, aki öccse Bogsán Károly A. sz. műszaki ellenőrnek, törvényhatósági bizottsági tagnak, mint fiatal házasság vonult a harctérre és mély részvétet keltett. Napogik gazdátlan hír gyanánt keringett a sajnálatos eseményről szóló értesítés, míg ma pozitívabb formát öltött, de más alakban, sajnos elég megrendítő ez is — nyert megerősítést Bogsán István tragédiája.

A Piave menti ütközetben az olaszok, aki aljas módon szegték meg egyszer a nemzetközi jog szabályait, még most is dum-dum lövegeket használtak. Egy ilyen veszedelmes gyilkos golyó érte az egyik hid építésénél foglalkozó hadnagyot, aki közvetlen a folyam partján állott, amikor az életveszélyes sebesülés érte. Fájdalmában a folyóba ugrott és egy ott elhelyezett drótkadályban lecsapódott meg és igyekezett az egyre sűrűn lecsapódó lövegek elől menedéket keresni.

Nyolc északnyugati órát töltött ebben a helyzetben, míg katonái végre kitudták szabadítani. Végre egy kötöző helyre került, de ez is annyira veszedelmes helyzetbe került, oly sűrűn csapódtak le a közelben a gránátok, hogy az életveszélyesen megsebesült hadnagyot alapos kezelésben nem tudták részesíteni, mert a kötözőhelyet biztosabb terepre kellett áthelyezni. Az orvos felismerte Bogsán állapotát és előkészítette őt arra, hogy esetleg le kell vágni a lábát, hogy az életét megmenthessék.

Bogsán hadnagy rögtön kijelentette, hogy nem engedi lábát amputálni, inkább meghal, de nem akar nyomorék gyanánt élni. Kórházról kórházra került, míg végre Budapestre szállították, ahol egyetemi tanárok vizsgálták meg és a konzilium sajnálatos eredménye az volt, hogy gyors amputáció segíthet.

Tiszttal szemben nem alkalmazható az a hadügyminiszeri rendelet, amelyet a háborúban adtak ki és amely szerint az orvosnak életmentés esetén joga van a sebesült tiltakozása ellenére is valamely végtagot amputálni. Ezért Ezért úgy intézkedtek, hogy felhívták Pestre a hadnagy fiatal feleségét, akit sikerült meggyőzni arról, hogy férje életét mentik meg a láb levágásával és ma már oly tökéletes műtagok vannak, amelyek lehetővé teszik, hogy polgári foglalkozását folytassa.

Térden állva könyörgött az úrnő férjének, hogy egyezzen bele az amputációba, mert különben el kell őt veszítenie családjának, de Bogsán hadnagy hajthatatlan maradt az utolsó percig, amikor üszkösödés állott be és az orvosok kijelentették, hogy a krízis tetőpontra hárított. Végül is engedett felesége rábeszélésének

és ma megtörtént az amputáció. Állapota a viszonyokhoz mérten kielégítő.

Csendőrök egy istentiszteletén.

(Letartóztatások egy templomban.)

Sátoraljai helyről jelentik: Felliáborító és kegyeletsértő botrány játszódott le a napokban. Szuronyos csendőrök behatoltak a zsidó templomba és az ájtatosan imádkozó híveket összeterelve, kihurcolták onnan. A felháborító eset előzményei is rendkívül érdekesek.

Sátoraljai helyen az utóbbi időben borbörze keletkezett, amit a hatóságok eltűrték. Egyes vállalatok azonban nem jó szemmel nézték a borbörze működését és arra ösztönöztek a rendőrséget, hogy a borbörze tagjaitגרassza szét. Kedden reggel egy csendőrmester vezetésével több szuronyos csendőr behatolt az imaházba, ahol a hívek ájtatosan imádkoztak. A csendőrök előllopták az imaház ajtajait, az őrmester pedig néhány szuronyos csendőrrel bement az imaházba és az emelvényről felszólította a híveket, hogy hagyják abba az imádkozást, lépjenek ki a padból és álljanak sorba. A zsidók azonban nem engedelmeskedtek a parancsnak, hanem a szemlélő szíjjakkal és imaköppennyel tovább is imádkoztak. A csendőrök erre ellepték a padokat: egyenként kiráncigálták az imádkozókat. Kitérték őket a templomból s az utcákon végig szuronyok közt kísérték a központi kávéházig, ahova betérítették őket. Sokakat azonnal elbocsátottak, néhányat letartóztattak, akik közül még ma is többen fogságban vannak.

Sátoraljai hely zsidó polgársága körében nagy az izgalom. Több előkelő polgár felszólította a város képviselőjét, hogy a csendőrök vallásértő eljárását interpelláció formájában tegye szóvá a képviselőházban.

A volt cár kivégzése.

(Az uráli szovjet félt a monarchia visszaállításától.)

Perlinből jelentik: Különböző helyekről érkezett jelentések megerősítik a cár agyonlövésétől szóló híreket. Egy stockholmi hír szerint a jekaterinburgi szovjet a saját felelősségére járt el a nélkül, hogy a moszkvai szovjet kormánytól utasítást kért volna. Ugyanis a jekaterinburgi szovjet azért ítélkezett önhatármulag, mert a közeledő csehek a várost fenyegették és a cárt felhasználhatták volna a monarchia visszaállítására, amiből ezt a veszedelmet a cárnak más helyre való elszállításával el lehetett volna kerülni, de a szovjetnek egy csoportja példát akart statuálni. Az urali szovjet nagy többséggel mondotta ki, hogy tárgyalást tart. Kiküldöttek rendes vádlót s védőt, a cár azonban nem volt jelen a saját tárgyalásán. Mindössze negyed óráig tartott a tárgyalás, amely nem volt egyéb, mint formalitás. A halálos ítélet kihirdetése után egy nap múlva a volt cárt kivégezték.

Genéből jelentik: A volt cáron a halálos ítélet kora reggel hajtották végre. Amikor közölték vele a halálos ítéletet, meglepődött, de nyugodt maradt. Csúpan arra kért engedélyt, hogy a családjától elbúcsúzhassék, de erre nem adták neki engedélyt. A halálos ítéletet tíz vörösgárdista hajtotta végre. A volt cár nyugodtan állott a katonák fegyvere elé, tiszti ruha volt rajta, minden dísz és disztinkció nélkül. A halálos ítélet minden különösebb szertartás nélkül a jekaterinburgi temetőben helyezték el.

Moszkvából jelentik: A Pravda szerint július 16-án az uráli szovjetkormány ítélete alapján a volt cárt Jekaterinburgban agyonlőtték. A Bjea-neia című lap a jelentést a következő formában közli:

— A forradalmi nép akaratából a véres cárt Jekaterinburgban a legszerencsésebben elhunyt. Éljen a vörös terror!

Egy július 19-iki lekrétum a volt cár, valamint Alexandra és Mária volt cárnő, továbbá az egykori cári ház valamennyi tagjának tulajdonát az orosz köztársaság birtokának nyilvánítja. A konfiskáció magában foglalja a cári családnak valamennyi orosz és külföldi bankban lévő letéteit.

KÖZGAZDASÁG.

Bódy Bódog a borárakról.

Kaptuk a következő sorokat: Tisztelt szerkesztő ur! Önök tegnap telefonon óhajtottak velem a borárak alakulására nézve érintkezni. Miután nem sikerült, van szerencsém szerény nézetimet és indokait ezennel közölni.

Természetesnek találom, hogy a borspekulánsok a jelenlegi időszakot felhasználják a termelők ijesztgetésére és igyekeznek az árakat leszorítani, csak hogy ez a manőverük ezúttal nem fog sikerülni. Miért?

1. A nagy bortermés az országban nincs meg — de ha meg lenne, annál jobb volna a termelőkre is és az államra nézve is. — Láttuk a múlt évben, hogy 9 millió hektoliter bortermés, a melyből a beforgasztás és a hadsereg szükséglete legfeljebb 4 millió, tehát 5 millió fölösleg mellett a borárak nemhogy csökkentek volna, hanem rohamosan, képzelhetetlen magasságig szöktek fel. Ennek oka

2. A kivitel lehetősége. Egyedüli termelési cikkünk a bor, a mely fölöslegét a kivitel útján értékesíthetjük és pedig Németországban, Svájcban, Ukrajnában és a semleges államokban nemcsak bor alakjában, hanem borpártat alakjában is. Hogy mennyire érdekében áll az államnak emez üzletág fellendítése valutáris és közgazdasági fontosságánál fogva, ez már sokszor meg lett világítva. A cognacgyártás nyert ez évben nagy lendületet, mert nagy kereslet volt a cikk után, ennek kivitele jelentékeny fuvardíj és hordománytakarítással jár, tehát a legkedvezőbb.

3. Mert elfogytak a készletek, természetesen nem lehet kereslet sem és éppen ezt a helyzetet aknázzák ki a feltetlen spekulánsok, hogy legalább azokat, akik ingadoztak, akik ingadoznak, hálójukba kerítsék. De van még egy igen fontos argumentum, a mely a borárak szilárdságát, sőt emelkedését valószínűvé teszi és pedig

4. Miután az állam az ingatlanok forgalmát megnehezítette, mondhatnám megakadályozta, az a rengeteg mozgó tőke, a mely eddig az ingatlanok megszerzésénél kereste elhelyezését és ezek árát horribilisan felfofoztette, ezáltal felszabadult, vagyis meddő maradt. Miután pedig az országban jelenleg az egyedüli cikk, a mely nagyobb tömegben kerül piacra, az egyedüli cikk is, a mely spekuláció tárgyát képezi a bor, erre reá fogja vetni magát a szabad mozgó tőke és az árakat emelni elősegíti. Ugy mint a múlt évben, a midőn arra intettem a termelőket, hogy nyomott áron ne adjanak túl boraikat, most is figyelmeztetem a fent előadottakra és elvégre a kinek pin-céje és hordója van, az nincs ráutalva arra, hogy termésén minden áron tudadjon. Ezek után csak azt kívánom, legyen nagy és bő termés és meggyőződésem, hogy minél nagyobb lesz a termés, annál élénkebb az üzlet és biztos magas árak várhatók.

Bódy Bódog,

az Aradhegyaljai szőlősgazdák egyesülete elnöke.

= Hadikölcsönjegyzések. Az Aradi Ipar-és Népbanknál ma a következő jegyzések történtek: Priegl István dr. 3000, Jovanov Milán 1000, Heli Frigyes 1000, Körösbánya és Videki Takarékpénztár 24.000, egyéb jegyzések 1000 összes eddigi jegyzés 7 millió 763.300 korona.

= Városi helyiségek és földek bérebeadás. Arad város gazdasági széke 1918. évi augusztus hó 5-én és esetleg folytatólag 6-án reggel 8 órai kezdettel a városháza udvarán tartandó nyilvános árverésen a város tulajdonát képező üzlet és raktárhelyiségeket, valamint ingatlanokat haszonbérbe adja: 1. az eddig Aducz Lázár által a Weitzer János-utcai leányiskola épületén bérelt üzletelhelyiség 750 korona (évi bér) kiküldtási ár mellett, 2. az eddig Weisz Róza által a Rákóczy-utcai házban bérelt két raktárhelyiség 300 korona kiküldtási ár mellett, 3. az eddig Blau Jolán által bérelt és a Rákóczy-u. 14. számú házban tartozó kert 150 korona kiküldtási ár mellett, 4. az eddig Rossi és Pellegrini-cég által bérelt Aranykéz-u. 12. szám alatti egy hold 158 négyszögöl területű kert, 175 korona holdankénti kiküldtási ár mellett, 5. az eddig Pollák Sándor által bérelt Béla-téri 2. számú ingatlanon lévő terület, 1 hold 800 négyszögöl 520 korona kiküldtási ár mellett, továbbá 163 parcella szántó.

A német fegyverek sikere.

(Mindenkit megismert a franciák ellenfeleivel.)

Berlin, július 22. (Hivatalos.) A nagy közzététel jelentése: A német főhadiszállás közlése: Az Aisne és a Marne között a csata kudarca után a német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett. A német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett. A német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett.

A tegnapi nap ismét a német fegyverek a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett. A német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett. A német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett.

A Marne arcvonalon tüzési tevékenység. A Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett. A német hadsereg a Marne és az Aisne közötti területen súlyos veszteséget szenvedett.

Albrecht wittenbergi herceg hadseregének: Ancerville mellett eredményesen előre törtünk az ellenséges vonalakra. Landerdort. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

A király kézírata Seidlerhez. — Cseh fenyegetés.

Bécs. A király kéziratot intézett Seidlerhez. Az uralkodó elfogadja a kabinet lemondását, amelynek az az indoka, hogy a miniszterelnök ama fáradozása, hogy a képviselőházban az állami szükségletek biztosítására többséget teremteni nem sikerült. Rámutat a kézirat arra, hogy a miniszterelnök személye és viszonya egy politikai párthoz, amely az állami szükségletekkel szemben nem foglalt el elutasító magatartást, akadályozta a politikai helyzet tisztázódását és feltehető, hogy azok megszüntével lesz egy olyan parlamenti többség, amely egy másik általános irányt követő kormányt támogatni fog. Az uralkodó azután elismerését fejezi ki a kabinetnek és megbízza az ügyek ideiglenes vezetésével.

Bécs. A képviselőház mai ülésén Stranzky indítványát tárgyalta a Seidler-kormány vád alá helyezéséről. Stranzky a többiek között a következőket mondta:

— Vegye tudomásul Seidler, hogy a csehek a német hadsereggel ellátott Ausztria ellen fogják küzdeni és Isten segítségével szét fogják zúzni.

Az elnök rendreutasította a szónokot. Azután Czernin grófot támadta Stranzky, akit Berlin ügynökének nevezett.

A szigorú tanfelügyelő.

(Ötven magántanuló közül negyvenhatot meg bukztatott.)

Temesvárról jelentik: Az egész vármegyében felháborodással beszélnek egy tanügyi botrányról, amelynek Szabó Béla dr. Krassó-Szörény vármegye tanfelügyelője a központja. A botrány a Resicabányai polgári iskola évfárá vizsgáján játszódtott le, amelyen a tanfelügyelő nyilvánvaló rosszhiszeműséggel és felháborító igazságtalansággal a Boksabányáról jelentkező ötven magántanuló közül negyvenhatot elbukztatott.

Szabó Béla dr. tanfelügyelő egy nappal előzve érkezett a vizsgára. Ezalatt az idő alatt a boksabányai tanulók letették az írásbeli vizsgát és valamennyien sikerrel. A szóbeli vizsgán már a tanfelügyelő vizsgáztatott s ezen a vizsgán a boksabányaiak majdnem kivétel nélkül elbuktak.

Az elkeseredett szülők részrehajlással és bosszúállással vádolják Szabó Béla tanfelügyelőt s vádjaikat memorandumba foglalva Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fordultak. A memorandumban elpanaszolják a bok-

Berlin. A francia vezérkar jelentése vasárnap estéről: A csata reánk nézve kedvező körülmények között tovább folyik a Marne és az Aisne közötti fronton. Chateau Thierryt és az észak felől elterülő környéket felszabadítottuk.

Berlin. Amerikai hadi jelentés: A legutóbbi napok során lefolyt harcokban hadosztályunk több mint 6000 foglyot ejtett és százánál több ágyút zsákmányolt.

London. Pekingből jelentik: Tíbetben felkelés keletkezett a kínaiak ellen. A központi kínai kormány nem tudott megfelelő számú csapatokat küldeni a felkelők ellen, akik előnyömlőben voltak. A kínai kormány kénytelen volt fegyverszünetet kötni a felkelőkkel.

Zürich. Lloyd George e héten a szakszervezetek előtt közölni fogja Angliának Belgiumra vonatkozó legminimálisabb követeléseit.

Frankfurt. Brazíliai és az Egyesült Államok között tárgyalások indultak meg, hogy a brazíliai csapatok is aktív részt vegyenek a háborúban. Legközelebb brazíliai csapatok érkeznek az Egyesült Államokba hogy kiképezék őket.

sabányaiak, hogy a tanfelügyelő haragszik rájuk, mert a nagy drágaság miatt nem küldték gyermekeiket a Resicabányai polgári iskolába, hanem Boksabányán magántanfolyamot szerveztek. A tanfelügyelő nyilvánosan hangoztatta, hogy ellenszenvvel viseltetik a magánkurzus iránt s a kik onnan jönnek Resicabányára vizsgázni, azokat meg fogja bukztatni. Egyes szülők a fenyegetés hatására alatt gyermekeiket Oravicabányára vitték, ahol azok a vizsgán kitűnő eredménnyel állottak meg a helyüket, azokkal szemben azonban, akik a magánkurzus kiváló tanterében bíztak Resicabányára mentek, Szabó dr. beváltotta fenyegetését. Nem tűrte, hogy a szaktanár adja fel a kérdést. Ő maga kérdezett, de nem adott időt a gondolkodásra. Amelyik gyermek azonnal nem felelt, azt irgalmatlanul elbuktatja, még pedig ilyen megjegyzésekkel:

— Ti vagytok azok a híres boksabányaiak?
— Kinek tanultál? Ugy-e, Solyom Emiliánál?
No hát meg is látszik!

— No most olyan példát kapsz, amiből előttem már heten megbuktak!

Azután a közönséghez fordult a tanfelügyelő ur:

— Dértek gyerekek ezek, csak a tanítójuk volt rossz. Pukkadjon meg a tanítójuk, ott, ahol van!

A memorandumban arra kéri a boksabányaiak a minisztert, indítson meg vizsgálatot s rendelje el a megbuktatott tanulóknak újabb megvizsgálását.

LEGUJABB HIREK.

Erkezett éjjel 3 órakor.

— Elhunyt német színigazgató. Marienburtól jelentik: Lantenburg Zsigmond titkos tanácsos, aki Berlinben több színház igazgatója volt, ma meghalt. A magyar származású színigazgató hozta először színpadra a német színpadokon Ibsen drámáit.

— Az entente hadicéljai. Rotterdamból jelentik: A Daily News az entente új hadicéljait a következőkben ismerteti: Belgium, Szerbia és a megszállott francia területek azonnali kiürítése, lemondás Elzász-Lotharingiáról és a bresztlitovszki békeszerződés semmissé nyilvánítása. Jellemző, hogy a lap az entente hadicéljai között egy szót sem említ az olasz hadicélokat.

— Angolok a Fehér-tenger partján. Berlinből jelentik: A Züricher Zeitung jelentése szerint az angol csapatok a Munian part megszállása után dél felé vonultak és elfoglalták a Fehér-tenger partján fekvő Kem városát. Az angol hatóságok a szovjetek tagjait letartóztatták és többeket agyonlőttek közülük.

— Elsüllyesztett amerikai csapatszallító gőzös. Berlinből jelentik: A tengerészeti vezérkar főnöke jelenti: A Lheriatan nevű 54288 tonnás amerikai csapatszallító gőzöst, mely az előtt a Hamburg-Amerikai vonal Vaterland nevű gőzöse volt, június 28-án Írország északi partjánál elsüllyesztették.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon 1918. július hó 23-án kedden:

Az összes tagokkal teljesen új műsor.

NYILTTÉR.

Az ezen lóvat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik feledhetetlen férjem

Belgráder Ignáo

temetésén résztvettek és vigasztaló szavakkal mérhetetlen fájdalommon enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok hálás köszönetet.

Feltét, 1918. július 22.

5218

Dr. Belgráder Ignáo.

CSAK

RÁDIUM

SÓSBORSZESZT

használgunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ... 12.50
Közép üveg ára ... 6.50
Kis üveg ára ... 2.40

Gyártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága

Nagykanizsán.

4981

Képviseli: Erényi Tivadar, Arad,
Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

E C E T S A V

vegytisztá, 50 fokos, étkezésre alkalmas, kicsinyben és nagyban, liszta szeszből erjedéssel készült elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiségben kapható 3042

Fried Mór

üzserüzletében Arad, Szabadság-tér 5. sz.

Videki megrendelések önköltségen elszámított ballonban vagy kis árdóban 15 klg.-tól előleg és utánvétellel. — Telefon 1006.

HIRDETMEY.

Az országos közlekedési miniszter 23507—1918. I/a. sz. rendelete és a 305221 szám alatt engedélyezett szállítási igazolvány kiadása folytán földhivom mindazon hadbavonultak hozzájárulását, hogy amennyiben szándékuk van az idegenben levő hadbavonult hozzátartozóiknak élelmiszert küldeni, szándékukat e hó 25-ig hivatali helyiségben (Csanádi palota, fogasztási adóhivatal) jelentse be, mely alkalmankor tudomásukra lesz adva az idő, melyben a csomagokat hivatali helyiségben el kell hogy hozzák, hogy annak továbbítása e hó 31-én meg lehessen. A csomagok 6 kilónál súlyosabbak nem lehetnek és sem gyúlékony, sem folyékony anyagot nem tartalmazhatnak.

Arad, 1918. július 16-án.

Zikó János,
fogasztási adófelügyelő.

Butor hitel!

Minden hitelképes vevő beszerezhet hálót, ebédit, konyhabutorokat, modor, üzleti, vendéglői és kerti berendezéseket, kárpitos és asztalos munkát, fa- és vasbutorokat, készpénz, részlete és kölcsönöztesre, melyek a vételárba betudandók, a következő feltételek mellett:

100 korona vételár után fizet hitelként	—60
500 korona vételár után fizet hitelként	3—
1000 korona vételár után fizet hitelként	6—
5000 korona vételár után fizet hitelként	30—

5 éven át nyereségny részesedéssel.
Bővebb felvilágosítást nyújt:

Garai Károly

butorkereskedő, Asztalos Sándor-utca 5. szám. 4062

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Viszketegységet,

szemérmét, rúht a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti, törvénytelen védett

„Skaboform-Kenőcs“

Nincsen szaga, nem piszkít. Mindig eredeti pecsétet Dr. Fleisch-féle kérjünk. Próbát tegyél 3.—k., nagy tegyél 5.—k. Családi adag 12.—k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerüzletében, Andrássy-tér 22. Várlól a „KABO-FORM“ tulajdonosaihoz 7151

HARISNYAKLINIKA

Arad, Ferdinánd-u. 8. sz.

A harisnyák helyben 4 nap alatt készülnek.

Rossz és levágatlan fejű másfél pár női harisnyából készítünk egy pár ki fogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Ára páronként K 1.50., Videki megrendelések posta útján legfontosabban eszközöztetnek. 4971

ROSE YORK

Néklálozhatetlen és kiváló szor sápadt hölgyeknek hogy arcuk és ajkuk ide, piros színét

visszavárthatják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Polessák

irtására egyedül biztos szer a

Phenoleav

1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszinficálja, utóíze igen kellemes. Ára 1 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és felnőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköve

1/2 kg-os csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Bécsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz Ilhn v. Solwegen összekötetésben egy Lyceummal, továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-, ének-, bontlakó, félbontlakó és bontlakó részére. Bőséges, kitűnő ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11—1 óráig, d. u. 3—5 óráig. 9134

Wien, VII. Langegasse 65. Tel. interurb. 5299/3.

Dr. KAJDACS

gyógy: mindenféle bőrbetegséget, valamint női bajokat. Beosztás: „Kajdacs“ a legújabb szerkezet. — Verrámpát Wagonban tanár mőltár-ként. — Művek külön beárát. — Kérdések kérdésekre válaszal. Szűkebb körűt elküldi levelezés 2 kor. (börtyeg is is) — Kérdések beérkezése ellenében. 161 BUDAPEST, VII., Rózsák-ter 2/a. szám.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használata utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor „ „ „ „ „ 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

Szobafestő**és mázoló**

iparágba vágó munkákat a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak és pontos kivitelben elvégzi úgy helyben mint vidéken

Szirbik Sándor

szobafestő és mázoló

Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb templommal szemben.) 1958

Aradi és csanádi egyesített vasutak**menetrendje.**

Érvényes 1918. évi jún. 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.13

Aradról Szegedre érkeznek:

Személyvonat délelőtt ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkeznek:

Személyvonat reggel ... 7.38
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel ... 5.40
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkeznek:

Személyvonat délelőtt ... 11.58
Személyvonat este ... 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel ... 3.06
Személyvonat délután ... 1.16

Brádról Aradra érkeznek:

Személyvonat délelőtt ... 10.00
Személyvonat este ... 7.38

Aradról Újszentannára indul:

Délelőtt ... 8.26
Délután ... 5.20

Aradról Újszentannára érkeznek:

Délelőtt ... 9.10
Este ... 6.10

Újszentannáról Aradra indul:

D. e. ... 8.15
Este ... 6.22

Újszentannáról Aradra érkeznek:

D. e. ... 9.03
Este ... 6.58

Borosjenőről Csersömőre indul:

Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat délután ... 5.32

Csersömőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.29

Mezőhegyesről Kétegyháza indul:

Reggel ... 8.37
Este ... 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Reggel ... 6.10
Délután ... 4.10

Újszentannáról Kétegyháza ind.:

Délelőtt ... 9.25
Este ... 7.00

Kétegyházáról Újszentannára ind.:

Reggel ... 6.00
Délután ... 4.00

Borosbesebről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt ... 9.00
Menyházáról Borosbesebről ind.:

Vegyesvonat délután ... 2.59

Aranynak beváltom grammját 19.— K-l

14 karátos arany grammját 11.— K-l

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

**Központi arany beváltó
ékszerház**

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetési ára 30 fillér.

Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 soros.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

23 ÉVES kereskedő segéd házasság céljából ismeretséget keres egy hozzáillő nővel. Leveleket „Keresztény” jelíggel a kiadó továbbítja. 5186

Alkalmazást keres.

GÉPÉSZKOVÁCS hadmentes, 2 éves katonai állást keres uradalomban október 1-én. Cím: Csah Béla gépészkovács Arad 5., Buzsáki gazdaság. 5232

MEGBIZHATÓ NŐ, rendszerető, takarékos, háztartásban jártas, ajánlkozik élésebb magános urhoz háztartásnőnek. Vidékre is megy. Cím a kiadóban. 5215

INTELLIGENS ÖZVEGY NŐ, gazdaságnak vagy anyahelyettesnek ajánlkozik. „Megbízható” jelíggel ajánlatokat a kiadóba kér. 5217

JOBBA NŐ, kinek egy 5 éves kis leánya is van, házmesteri állást keres. Petrics Andrásné, Szabadság-tér 12. sz. ajtó 4. 5219

FÜSZERKERESKEDŐ(SEGÉD) állást keres augusztus 1-re. Alb György, Borosjenő. 5224

HADMENTES irodai gyakorlatlalt bíró korosabb egyén, bizalmi állást keres nagyobb óvadékkal. Megkeresések „bizalmi állás” jelíggel a kiadóba kértetnek. 5222

PÉNZBESZÉDŐI állást keres ezen a téren gyakorlott, megbízható egyén. Esetleg raktárkezelőnek, vagy munkafelügyelőnek is elmegy. Címe: Új-u. 9a. 5400

Alkalmazást nyer.

SEGÉDET KERESÉK azonnali belépésre vegyeskereskedésembe. Ajánlatok fizetési igénnyel beküldendők. Cím megadható a kiadóhivatalban. 5211

FIATAL SEGÉDET azonnali belépésre vegyeskereskedésembe keresek. — Reisz József Alsósimánd, Telefon 3. sz. 5223

NÉMET kereskedelmi munkálatokban is gyakorlott munkaerő alkalmazást nyer. Ajánlatok „Német” jelíggel a kiadóba. 5193

GYORS- és GÉPIRÓ kisasszony, ki egyéb irodai teendőkben is jártas, felvétetik Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedésében Aradon. 5196

GYORS- és GÉPIRÓ kisasszony, ki egyéb irodai teendőkben is jártas, felvétetik Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedésében Aradon. 5196

GYORS- és GÉPIRÓ kisasszony, ki egyéb irodai teendőkben is jártas, felvétetik Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedésében Aradon. 5196

Lakást keres.

1 2 SZOBÁS lakás konyhával, azonnalra kerestetik. Főkhherer Janka, Minorita-palota, 2. szám. 5216

KERESÉK augusztus 1-re egy eszesen bútorozott szobát teljes ellátással. Ajánlatokat „Hivatalknok” jelíggel a kiadóba kérek. 5230

Vétel és eladás.

ELEGANS ebédlő, többféle butorok, háztartási cikkek, diszpalmák és egy waggon elsőrendű tűzifa, eladó. Cím a kiadóban. 5214

VESZÉK egy jókarban levő gyermek-kocsit. Cím Dezső-utca 4b., ajtó 7. 5213

ELADÓK Alig használt szőnyegek, egy teniszrakéta és férfiruhák. Megtekinthetők csütörtökig. Cím a kiadóban. 5223

ELADÓ: 37-es új, magas, chewro gombos női cipő, selyem sál, nyári férfiruha és gyermekkocsi. Kossuth-utca 52. sz. 5225

ELADÓ irodai íróasztal, butorok, 38-as számú eszima, új kék férfi öltöny és egy téli kabát, többféle holmik. Megtekinthetők délután 8-12, délután 2-6-ig Petőfi-utca 8., I. emelet, ajtó 12. 5226

BAROMFIVÉSZ elleni szer „Tikin” kapható egyedül Wajdits gyógyszer-tárban, Ferenc-tér. Kis üveg 250 kor., nagy üveg 450 kor. 301

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányatlan hornyolt eserepet nagyban és waggon-teljesen is átállunk. Pankola cementárugyár, Pankola. Telefon száma: Pankola 9. és Arad 10-34. 4090

ELSŐRENDÜ szállfahárs kapható Borkor szállítónál, Arad. 4649

GÉPOLAJAT és GÉPZSIRT ajánl Farber Lajos, Arad. 4687

MÉZET VESZÉK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194. szám. 4652

TARLO RÉPAMAGOT utolsó termésű, csiraképest ajánl Farber Lajos, Arad. 4799

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzéstököt, zöldbabot, sb. maximális áron szállítunk. Áruforgalmi Rézvényársaság, Mafő. 353

ÚJ BUTORRAKTÁR nyílt Deák Ferenc-utca 40a. Butorok jutányos árban kaphatók, Wiepenfeld cég. 4532

TŰZIFA ÖLSZÁMRA és CHMENY kapható az Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi R. T.-nél. Telefon 986. 5004

ELADÓ, 4 drb. jó minőségű 30-40 hektoliteres tölgyfa kád. Nikolets Dóme ügyvéd, Mária-Radna. 5178

SZÉP SMYRNA-SZÖNYEG, 4x7 nagyság, eladó. Ferenc-tér 14. 5198

HASZNALT ÓLÓM megvételre keresettek. Bővebbet a kiadóban. 5190

HÁROM darab fűszernagy, kátrány egy fűszernagy, takarmány hány miatt sürgősen eladó. Cím a kiadóba. 5094

Ingatlan.

WENNER kisebb modern 2-3 szobás lakást elfoglalható lakással kerttel udvarral. Levelek árral. „Alkalmi vétel” jelíggel a kiadóba kérek. 5220

ELADÓ HÁZ, Gróf Károlyi-u. 1. szám alatt 4 szobás lakásból álló magánház szorom eladó. Lakás elfoglalható aug. 1-én. Értekezhetni Halmi Józsefnél. Deák Ferenc-u. 5. 5227

KNÉZICH KÁROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József, Kapa-u. 47. 4793

LIPÓT-UTCA 24. SZÁMÚ ház, szabad kézből eladó. Bővebbet Kapa-utca 24. 1547

HATÁR-UTCA és Péter-utcai sarokház eladó. Bővebbet Fekete, Szabadság-tér 5-6. 5168

CSERNOVITS PÉTER-U. 14. számú ház szabad kézből eladó. Bővebbet ugyanott. 5198

Üzletek.

VIDÉKI HÁZ, jóforgalmu vegyeskereskedéssel, korlátlan italméréssel, eladó. Bővebbet Káfr Móránál, Sikulán. 5185

Oktatás.

NYUG. TANÍTÓNŐ tanít magyarul és németül elemi iskolásokat. Bővebbet Eötvös-u. 14. 5196

Különféle.

FORRAY-UTCA 6. szám alatt nagy műhely és raktár kiadó. 5136

1 PIANINÓT, vagy zongorát keresek kölcsönbe vagy megvételre. Cím a kiadóban. 5172

ÖLTÖNYÖK és FELÖLTÖK fordítását vállalom. Cím a kiadóhivatalban. 5189

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Központi arany beváltó ékszerházban, Klein 1. hirdetés és hirdetőirodájában, Kriszt-utca és a Kossuth-utcai papírházban.

Téglagyár és Villamossági R.-T.

Gyertyámos, (Zsombolya mellett) ajánl elsőrangú hornyolt és kis eserepet,ugyszintén fali téglát legolcsóbb napi áron. 5281

Ház és föld

adás-vételét közvetítem. Kérek eladási megbízásokat, ajánlok megvételre magán- és bérházakat. 2791

Szűcs F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

Ópáloson

a vasúti állomás épületében

Karvath Lajos 5228

butorai: ebédlő, hálószoba, zongora, konyhaberendezés, egyéb butor és ágyneműek

Önkéntes érvéresen

1918. évi július hó 25-én

csütörtökön d. e. 9 órakor

eladatni fognak.

Fa és szén üzlet

hadba vonulás miatt

átadó.

Cím a kiadóhivatalban. 5201

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Érvényes 1918. év június hó 1-től

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8:01
Személyvonat délelőtt ... 11:18
Személyvonat este ... 8:43

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. n. (csak katonáknak) 1:25
Személyvonat este ... 8:29
Személyvonat reggel ... 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután ... 2:10
Személyvonat reggel ... 7:50
Személyvonat este ... 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este ... 7:13
Személyvonat délután ... 4:46
Személyvonat reggel ... 6:58

Amortisációs kölcsönt

földre, házra, olosó feltételekkel 10-50 évi törlesztésre ajánlok; Nagyszebeni Földhivatalintézet képviselője.